

Els sistemes especials i els règims especials de la Seguretat Social

Juan López Gandía

PID_00207303

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	7
1. Sistemes especials i règims integrats en el règim general.....	9
1.1. Sistema especial agrari	10
1.1.1. Àmbit subjectiu	10
1.1.2. Actes d'enquadrament	11
1.1.3. Cotització	11
1.1.4. Acció protectora	12
1.2. Sistema especial d'empleats de la llar	15
1.2.1. Àmbit subjectiu	15
1.2.2. Actes d'enquadrament	16
1.2.3. Cotització	17
1.2.4. Acció protectora	19
1.3. Representants de comerç	22
1.3.1. Àmbit subjectiu	22
1.3.2. Cotització	22
1.4. Artistes	23
1.4.1. Àmbit subjectiu	23
1.4.2. Cotització	24
1.5. Professionals taurins	25
1.5.1. Àmbit subjectiu	25
1.5.2. Cotització	26
2. Règims especials.....	27
2.1. El règim especial de treballadors autònoms (RETA)	28
2.1.1. Àmbit subjectiu	28
2.1.2. Actes d'enquadrament	30
2.1.3. Cotització	31
2.1.4. Acció protectora	37
2.2. El règim especial de treballadors del mar (RETM)	63
2.2.1. Àmbit subjectiu	63
2.2.2. Actes d'enquadrament	68
2.2.3. Cotització	69
2.2.4. Acció protectora	70
2.2.5. Prestacions	70
2.3. El règim especial de la mineria del carbó (REMC)	74
2.3.1. Àmbit subjectiu	75
2.3.2. Actes d'enquadrament	75
2.3.3. Cotització	75

2.3.4.	Acció protectora	75
2.3.5.	Prestacions	76
2.4.	El règim especial dels estudiants (REE)	79
2.4.1.	Àmbit subjectiu	79
2.4.2.	Cotització	79
2.4.3.	Acció protectora	79
2.4.4.	Prestacions	79
Resum		81
Activitats		83
Exercicis d'autoavaluació		83
Solucionari		86
Bibliografia		88

Introducció

En aquest mòdul estudiarem els règims i sistemes especials de la Seguretat Social. El sistema de la Seguretat Social està compost per diferents règims d'acord amb les particularitats i especialitats que presenten les activitats professionals exercides. D'aquesta manera, els articles 7, 9, 10 i 11 de la LGSS delimiten el camp d'aplicació dels subjectes inclosos dins del sistema de Seguretat Social, i dins d'aquest distingeixen tres conceptes bàsics: règim general (RGSS), règims especials i sistemes especials.

El sistema espanyol de Seguretat Social és dualista i està fragmentat (art. 9 de la LGSS) entre RGSS, integrat per treballadors per compte d'altri de la indústria i els serveis, regulat pel títol II de la LGSS, i règims especials, establerts per a les activitats professionals en què per la naturalesa, peculiaritats, condicions de treball, de temps i lloc o per l'índole dels processos productius, cal una regulació específica (art. 10 de la LGSS).

A més, la LGSS preveu la creació de sistemes especials, que fins a l'actualitat únicament s'han introduït en el RGSS, per això es regeixen per les normes comunes del règim general, a excepció de les particularitats específicament previstes en cadascun, que veurem a continuació.

Es tracta de peculiaritats que s'estableixen respecte d'aspectes merament formals com actes d'enquadrament, afiliació, cotització o recaptació, que no afecten aspectes substantius o de contingut bàsic del règim jurídic.

El Pacte de Toledo de 1995 (Recomanació 6a.) es va plantejar com a objectiu un procés de convergència i reducció dels règims del sistema de la Seguretat Social, fins que tots els treballadors per compte d'altri es trobin en el RGSS i tots els treballadors per compte propi es trobin en el RETA.

En aquest procés, cal destacar la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari (REA) en el RETA (Llei 18/2007) i dels treballadors per compte d'altri del REA i del règim especial d'empleats de la llar en el RGSS (Llei 27 i 28/2011).

En l'actualitat els règims especials són els següents:

- Autònoms (RETA)
- Minería del carbó
- Treballadors del mar
- Estudiants

D'aquesta manera, en primer lloc analitzarem aquestes especialitats als efectes del camp d'aplicació, obligacions de cotització i en matèria d'acció protectora.

Objectius

Amb l'estudi d'aquest mòdul, l'estudiant haurà de consolidar els objectius següents:

- 1.** Adquirir un coneixement bàsic de l'estructura del sistema de la Seguretat Social.
- 2.** Adquirir un coneixement bàsic de les diferents especialitats dels sistemes especials.
- 3.** Adquirir un coneixement bàsic de les diferents especialitats dels règims de la Seguretat Social, quant a àmbit subjectiu, cotització i acció protectora.
- 4.** Emprar una bibliografia bàsica i especialitzada de la matèria.
- 5.** Tenir un coneixement de les diferents decisions jurisprudencials sobre la matèria.
- 6.** Desenvolupar una capacitat analítica de síntesi i d'expressió, per mitjà de les activitats, els casos pràctics i les preguntes d'autoavaluació.

1. Sistemes especials i règims integrats en el règim general

Els **sistemes especials** es caracteritzen perquè recullen peculiaritats en aspectes merament formals com actes d'enquadrament, afiliació, cotització o recaptació, però no en aspectes substantius o de contingut bàsic del règim jurídic i de l'acció protectora com en els règims especials.

La LGSS, en l'article 11, preveu que, en els règims de la Seguretat Social en què sigui necessari, es poden establir sistemes especials exclusivament en alguna o en algunes de les matèries següents: enquadrament, afiliació, forma de cotització o recaptació.

Es regeixen per les normes comunes del règim general, o especial en què es creen, a excepció de les particularitats específicament previstes en cadascun.

Els sistemes especials vigents són els següents (art. 43.2 del RD 84/1996 de 26 de gener):

- Empreses d'exhibició cinematogràfica, sales de ball, discoteques i sales de festa (Ordre de 17 de juny de 1980, Resolució DGRJSS 24 d'octubre de 1985, Circular de 12 de juny de 1980 i Resolució DGRJSS de 24 de març de 1988).
- Manipulació i empaquetatge del tomàquet fresc per part de colliters exportadors (Ordre de 24 de juliol de 1976, desplegada per la Resolució de la Subsecretaria de la SS de 21 de setembre de 1976 i modificada per l'Ordre de 9 de desembre de 1994; resolucions de 10 de febrer de 1995 i de 25 d'abril de 1995, i Circular TGSS de 23 d'octubre de 1995).
- Manipulació i envasament de fruites i hortalisses i conserves vegetals (Ordre de 30 de maig de 1991, Resolució de 13 de febrer de 1991 i Resolució del TGSS de 20 de desembre de 1991).
- Indústria resinera (Ordre de 3 de setembre de 1973 i Resolució de DGSS de 4 de setembre de 1973).
- Serveis extraordinaris en l'hostaleria (Ordre de 10 de setembre de 1973).
- Enquestadors d'empreses d'estudis de mercat i opinió pública (Ordre de 6 de novembre de 1989).

- Estibadores portuaris (Ordre de 31 de març de 1967 modificada pel RD 2248/1985, de 20 de novembre, i Ordre de 29 de març de 1987).

S'hi han d'afegir els creats per les lleis 27/2011 (empleats de llar) i 28/2011 (treballadors agraris per compte d'altri).

En tots hi ha peculiaritats, en els actes d'enquadrament, en la forma i els terminis de cotització i en el còmput dels dies cotitzats. Es caracteritzen per la presència de treballadors fixos discontinus. No obstant això, en els sistemes especials d'empleats de la llar i agraris per compte d'altri també hi ha peculiaritats en l'acció protectora.

Quant als **règims integrats** dins del règim general (pel Reial decret 2621/1986), és un concepte que deriva de la supressió d'alguns règims especials existents que van passar a integrar-se amb peculiaritats també instrumentals, no substantives, en el RGSS. Així passa amb:

- Treballadors ferroviaris
- Futbolistes
- Representants de comerç
- Artistes i toreros
- Escriptors de llibres

Tots ells, excepte el d'escriptors de llibres, que s'ha integrat en el RETA, es van integrar en el règim general.

Es regeixen per les normes comunes del règim general de la Seguretat Social, a excepció de les particularitats específicament previstes per a aquests col·lectius i que anirem veient.

1.1. Sistema especial agrari

A partir de l'1 de gener de 2012 han quedat integrats en el RGSS mitjançant la creació d'un sistema especial (SETACA) els treballadors per compte d'altri que figuraven inclosos en el REA (Llei 28/2011, de 22 de setembre).

1.1.1. Àmbit subjectiu

Estan inclosos en aquest sistema especial els treballadors per compte d'altri que facin feines agràries, forestals o pecuàries o que siguin complementàries o auxiliars d'aquestes, en explotacions agràries, i els empresaris als quals prestin els serveis.

1.1.2. Actes d'enquadrament

Si es contracten treballadors eventuais o fixos discontinus el mateix dia en què comenci la prestació de serveis, l'alta es pot presentar fins a les dotze hores d'aquell dia, quan no s'hagi pogut formalitzar abans. Si la jornada de treball acaba abans de les 12 hores, l'alta s'ha de presentar abans d'aquesta hora.

En aquest sistema especial cal distingir els períodes d'activitat dels períodes d'inactivitat.

Per a estar inclòs en el sistema especial agrari durant el període d'inactivitat és necessari haver realitzat un mínim de trenta jornades reals durant els tres-cents seixanta-cinc dies anteriors. Si no es reuneix aquest requisit, és procedent la reincorporació quan es torni a complir.

La inclusió té caràcter voluntari, després del RDL 29/2012, de manera que els treballadors agraris que reuneixin el requisit abans assenyalats han de manifestar la seva voluntat expressa de romandre inclosos en el sistema especial esmentat durant la situació d'inactivitat.

L'exclusió durant aquest període es pot produir a sol·licitud del treballador, per exemple si exerceix una altra activitat que determini l'alta en un règim de Seguretat Social o es trobi en una situació assimilada a l'alta.

L'exclusió també es produeix d'ofici per falta d'abonament de dues mensualitats consecutives de cotització durant aquests períodes.

1.1.3. Cotització

La cotització es pot efectuar, a opció de l'empresari, per **bases diàries**, en funció de les jornades reals realitzades, o per **bases mensuals**. Si no s'exerceix expressament aquesta opció, s'entén que aquest ha triat la modalitat de bases mensuals de cotització.

La modalitat de cotització per bases mensuals és obligatòria per als treballadors agraris per compte d'altri amb contracte indefinit, sense incloure-hi els fixos discontinus, respecte dels quals té caràcter opcional.

Aquesta modalitat de cotització s'ha de mantenir durant tot el període de prestació de serveis, la finalització dels quals s'ha de comunicar igualment a la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Quan els treballadors iniciïn o finalitzin la seva activitat sense coincidir amb el principi o el final d'un mes natural, sempre que aquesta activitat tingui una durada d'almenys trenta dies naturals consecutius, la cotització es fa amb caràcter proporcional als dies treballats durant el mes.

Als treballadors inclosos en aquest sistema especial, no els és aplicable la cotització addicional per hores extraordinàries.

Tampoc no hi és aplicable l'increment de la quota empresarial per contingències comunes, del 36%, establerta en els contractes temporals de durada efectiva inferior a set dies.

La cotització respecte d'aquests períodes d'inactivitat es determina aplicant la cotització als dies d'inactivitat del mes.

Quan els treballadors no figurin en alta en el sistema especial durant un mes natural complet, la cotització respecte dels períodes d'inactivitat es fa amb caràcter proporcional als dies en alta en aquest mes.

Els **tipus** aplicables a la cotització dels treballadors per compte d'altri inclosos en aquest sistema especial són els següents:

a) Durant els períodes d'activitat:

- Són els comuns del règim general, excepte respecte dels treballadors enquadrats en els grups de cotització 2 a 11, en què és el **21,10%**. El **16,40%** és a càrrec de l'empresa i el **4,70%** a càrrec del treballador.
- Per a la cotització per contingències d'accidents de treball i malalties professionals, s'hi han d'aplicar els tipus específics de la tarifa de primeres i les primes resultants són a càrrec exclusiu de l'empresa.

b) Durant els períodes d'inactivitat: el tipus de cotització és l'**11,50%**, i la cotització resultant és a càrrec exclusiu del treballador.

Durant l'any 2013 s'aplicaran una sèrie de reduccions en les aportacions empresarials a la cotització a aquest sistema especial durant els períodes d'activitat amb prestació de serveis que es preveuen en la LPE per al 2013.

Durant les situacions d'incapacitat temporal, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural, i de maternitat i paternitat causades durant la situació d'activitat, la cotització s'efectua en funció de la modalitat de contractació dels treballadors, és a dir, si són treballadors agraris amb **contracte indefinit** o amb **contracte temporal i fix discontinu**. Quant als dies en els quals no estigui prevista la prestació de serveis, aquests treballadors estan obligats a ingressar la cotització corresponent als períodes d'inactivitat.

1.1.4. Acció protectora

1) El requisit d'estar al corrent del pagament de les cotitzacions

Nota

Les bases de cotització per al 2013 s'estableixen en la LPE per al 2013 (Llei 17/2012, de 27 de desembre), desplegada per l'Ordre de cotització ESS/56/2013, de 28 de gener.

Encara que s'hi apliquen les regles comunes del règim general, hi continua havent peculiaritats en l'acció protectora que es donaven en el REA.

Així, una característica pròpia ja del REASS i ara del SETACA és i continuarà essent la necessitat d'estar al corrent en el pagament de les cotitzacions per a accedir a la majoria de les prestacions, atès que el sistema específic de cotització del treballador per compte d'altri, ja que és el treballador l'únic obligat a cotitzar durant els períodes d'inactivitat.

S'hi aplica el mecanisme comú d'invitació al pagament (disposició addicional 39a. de la LGSS).

2) Incapacitat temporal, maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i durant la lactància i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu

En la incapacitat temporal, la Llei 28/2011, per la qual es crea el SETACA, estableix algunes especialitats.

Així, quan la IT deriva de malaltia comuna la quantia de la base reguladora no és la mateixa que per als altres treballadors, ja que en el SETACA es considera que el treballador no treballa sempre el mateix nombre de dies tots els mesos; s'acudeix, doncs, a una fórmula ponderada: es pren la mitjana mensual de les bases de cotització corresponents als dies efectivament treballats durant els últims dotze mesos anteriors a la baixa mèdica.

Malgrat la integració en el règim general, probablement preval la regulació del sistema especial sobre el comú en treball a temps parcial.

No hi ha pagament delegat de la IT, ni tan sols durant els períodes d'activitat, sinó que l'obligació es trasllada a l'entitat gestora o col·laboradora, tret que els treballadors estiguin percebent la prestació contributiva de desocupació, en què el pagament delegat el duu a terme el Servei Públic d'Ocupació.

Després de la integració dels treballadors del REA en el SETACA s'ha de continuar mantenint que la incapacitat temporal derivada de malaltia comuna o accident no laboral requereix, perquè pugui ser declarada, que el treballador es trobi prestant serveis per compte d'altri en la data en què s'inicia la malaltia o es produeix l'accident comú, ja que així es preveia com a especialitat en l'article 51 LSA.

3) Mort i supervivència

Amb la creació del SETACA cal seguir exigint el requisit general d'estar al corrent del pagament de les quotes.

No obstant això, ja no es preveu que s'estigui al corrent quan no tingui pendents més de dotze mesos de cotització, als efectes del subsidi de defunció i no més de sis mesos per a les altres prestacions.

4) Jubilació

La creació del SETACA comporta l'equiparació amb els altres treballadors del règim general i, per tant, el reconeixement del dret a la jubilació anticipada de l'article 161 bis 2 de la LGSS.

A aquests requisits comuns, no obstant això, s'hi afegeix en la Llei 28/2011 l'específic de certa carència específica, és a dir, cert arrelament en el sistema especial.

És a dir, per a tenir dret a la jubilació anticipada s'exigeix que els últims deu anys cotitzats, almenys, sis corresponguin a períodes d'activitat efectiva en aquest sistema especial, i a aquests efectes computa la percepció de prestacions de desocupació de tipus contributiu, no percebudes amb caràcter general, sinó només en aquest sistema especial.

Durant la jubilació es podia compatibilitzar la pensió amb tasques agràries (art. 52 del RSA), sempre que no durés més de sis dies laborables consecutius ni més d'un trimestre a l'any. Per aquestes jornades es cotitzava. En la regulació del SETACA no hi és previst, per la qual cosa la qüestió s'ha de regular reglamentàriament (disposició addicional 7a. de la Llei 28/2011).

Mentrestant continua vigent la compatibilitat que preveu l'article 52 del RSA, ja que la disposició derogatòria de la nova llei deroga el Decret 2123/1971, de 23 de juliol, però no el Decret 3772/1972, de 23 de desembre. I les compatibilitats comunes de l'article 165 LGSS i les del RDL 5/2013.

5) Desocupació

La Llei 28/2011, de creació del SETACA, implica un canvi important, ja que estableix que la protecció per desocupació dels eventuals s'ha de regir pel que estableix la Llei 45/2002 (art. 45) i per les especialitats que estableix la Llei 28/2011, en el sentit que no preveu de moment els subsidis assistencials fins que el Govern procedeixi a estendre-ho (DF 4a.).

Després de la creació del SETACA els treballadors eventuals agraris d'Andalusia i Extremadura residents en les comunitats esmentades continuen el seu peculiar règim de protecció de desocupació. Tenen dret, o bé al subsidi de desocupació del RD 5/1997 i l'article 3 de la Llei 45/2002, o bé a la renda agrària que regula el RD 426/2003. La Llei 28/2011, del SETACA, manté aquest règim peculiar de prestacions per desocupació d'aquestes comunitats autònomes i només introdueix algunes precisions més aviat d'ordre tècnic o formal.

1.2. Sistema especial d'empleats de la llar

El règim especial d'empleats de llar ha quedat integrat en el RGSS, mitjançant la creació d'un nou sistema especial (SEEH) en els termes i l'abast indicats en la disposició addicional 39a. de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, i les modificacions posteriors.

1.2.1. Àmbit subjectiu

Estan **inclosos** en aquest sistema especial, en qualitat d'empleats de la llar, tots els **treballadors**, sigui quin sigui el sexe i l'estat civil, i que reuneixin els requisits següents:

- Tenir més de setze anys.
- Que presti serveis exclusivament domèstics per a un o diversos titulars de la llar familiar, o per a un grup de persones, que sense que constitueixin una família, convisquin a la mateixa llar amb aquest caràcter familiar.
- Que aquests serveis es prestin en la casa que habiti el titular de la llar familiar i altres persones que componen la llar.
- Que percebi per aquest servei un sou o una remuneració sigui de la classe que sigui, en diners o en espècie.
- Que presti serveis amb caràcter fix per a un titular de la llar familiar, com els denominats *discontinus* l'activitat dels quals es realitza per a diversos titulars de la llar familiar.

Els empleats de llar espanyols residents a l'estranger, al servei dels representants diplomàtics, consulars i funcionaris de l'Estat, oficialment destinats fora d'Espanya, poden sol·licitar la inclusió en aquest règim especial, que els serà atorgada sempre que reuneixin els altres requisits exigits.

Té la consideració d'empresari el titular de la llar familiar, ja ho sigui efectivament o com a simple titular del domicili o lloc de residència on es prestin els serveis domèstics. Quan aquesta prestació de serveis es realitzi per a dues o més persones que, sense que constitueixin una família ni una persona jurídica, convisquin en el mateix habitatge, assumeix la condició de titular de la llar familiar la persona que tingui la titularitat de l'habitatge que habiti o la que assumeixi la representació d'aquestes persones, que pot recaure de manera successiva en cadascuna d'elles.

S'**exclouen** d'aquest sistema els subjectes següents:

- Parents del titular de la llar familiar per consanguinitat o afinitat fins al segon grau, excepte familiars del sexe femení de sacerdots cèlibes, que convisquin amb ells.
- Fillols o acollits de fet o de dret.
- Persones que presten serveis amistosos, benèvols o de bon veïnatge.
- Conductors de vehicles de motor, al servei de particulars, jardineria i guàrdia, quan aquestes activitats no formin part del conjunt de tasques domèstiques.
- Cuidadors professionals dedicats a l'assistència personal de les persones en situació de dependència en el domicili de la persona dependent o del familiar amb la qual aquella convisqui (art. 2 del RD 1620/2011, pel qual es regula la relació laboral especial del personal al servei de la llar familiar).

1.2.2. Actes d'enquadrament

Com a regla general, la inclusió dins del sistema especial s'estructura mitjançant l'existència d'un titular de llar familiar, que ha de disposar d'un codi de compte de cotització, al qual s'adscriu la persona que presta serveis amb el caràcter de treballador per compte d'altri.

Té la consideració d'empresari el titular de la llar familiar, ja ho sigui efectivament o com a simple titular del domicili o lloc de residència on es presten els serveis domèstics.

Quan aquesta prestació de serveis es realitzi per a dues o més persones que, sense constituir una família ni una persona jurídica, convisquin en el mateix habitatge, assumeix la condició de titular de la llar familiar la persona que tingui la titularitat de l'habitatge que habiti o aquella que assumeixi la representació d'aquestes persones, que pot recaure de manera successiva en cadascuna d'elles.

Els treballadors inclosos en el sistema especial per a empleats de llar establert en el règim general de la Seguretat Social que presten els seus serveis durant **menys de seixanta hores mensuals** per ocupador han de formular directament la seva afiliació, les altes, baixes i variacions de dades quan ho acordin amb els ocupadors. No obstant això, aquests últims també poden presentar la sol·licitud de baixa en cas d'extinció de la relació laboral.

Els treballadors han de formalitzar, així mateix, la cobertura de les contingències professionals amb l'entitat gestora o col·laboradora de la Seguretat Social de la seva elecció, tret que els seus ocupadors ja tinguin assegurades aquestes

contingències respecte d'altres empleats inclosos en aquest sistema especial; en aquest cas, la cobertura correspondria a l'entitat gestora o col·laboradora triada pel titular de la llar familiar.

Les sol·licituds d'alta, baixa i variacions de dades presentades pels empleats de llar que hagin assumit l'obligació de formular aquests actes d'enquadrament també han d'estar signades, en tot cas, pels ocupadors.

En les sol·licituds d'alta en aquest sistema especial, tant si les formula l'ocupador o el mateix empleat de la llar, hi han de figurar, a més de les dades establertes amb caràcter general:

- El codi del compte de l'entitat financera en què s'ha de domiciliar el pagament de la cotització.
- Les dades corresponents al tipus de contracte de treball i al contingut mínim d'aquest, consistent en el nombre d'hores de treball setmanals, l'import del salari pactat, tant per hora realitzada com mensual, incloent-hi la part proporcional de les pagues extraordinàries, i, si escau, l'import del salari mensual acordat en espècie i l'existència o no d'un pacte d'hores de presència i/o d'hores de pernoctació, juntament amb la retribució per hora pactada.

1.2.3. Cotització

Subjectes obligats i responsables

En el SEEH la cotització per a totes les contingències i situacions emparades per la seva acció protectora es regeix pel que preveu l'apartat 2 de la disposició addicional 30a. de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, modificada pel RDL 29/2012.

La cotització per accidents de treball i malalties professionals s'efectua d'acord amb la tarifa de primes vigent.

Després del RDL 29/2012 l'empleat de la llar que presti els seus serveis durant menys de seixanta hores mensuals per ocupador i que hagi acordat amb aquest últim l'assumpció de les obligacions en matèria d'enquadrament en aquest sistema especial, és el subjecte responsable de complir l'obligació de cotitzar a aquest sistema, i ha d'ingressar l'aportació pròpia i la corresponent a l'ocupador o als ocupadors amb els quals mantingui aquest acord, tant per contingències comunes com per contingències professionals.

En aquests casos, l'ocupador està obligat a lliurar al treballador, a més del rebut de salaris en tot cas, l'aportació i la quota que, pels dies del mes en què hagi estat al seu servei, li correspongui per les contingències comunes i professionals.

La responsabilitat per l'incompliment de l'obligació de cotitzar a aquest sistema especial en aquests supòsits correspon a l'empleat i, subsidiàriament, a l'ocupador o als ocupadors, tret que aquests acreditin el lliurament de les seves aportacions i quotes per qualsevol mitjà admès en dret.

Durant les situacions d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural, l'entitat gestora o col·laboradora de la Seguretat Social a la qual correspongui el pagament del respecte subsidi ha de descomptar d'aquest l'import de la totalitat de la cotització a la Seguretat Social que escaigui en aquestes situacions.

Bases i tipus de cotització

Després de la Llei 29/2012 les bases de cotització per contingències comunes i professionals es determinen d'acord amb l'escala següent, en funció de la retribució percebuda pels empleats de la llar per cada relació laboral:

Tram	Retribució mensual €/mes	Base de cotització euros/mes
1r.	Fins a 172,05	147,86
2n.	Des de 172,06 fins a 268,80	244,62
3r.	Des de 268,81 fins a 365,60	341,40
4t.	Des de 365,61 fins a 462,40	438,17
5è.	Des de 462,41 fins a 559,10	534,95
6è.	Des de 559,11 fins a 655,90	631,63
7è.	Des de 655,91 fins a 753,00	753,00
8è.	Des de 753,01	790,65

Des de l'any 2014 i fins a l'any 2018, les retribucions mensuals i les bases de cotització de l'escala s'actualitzaran en la mateixa proporció a l'increment que experimenti el salari mínim interprofessional cadascun d'aquests anys.

A l'efecte de determinar la retribució mensual de l'empleat de la llar, l'import percebut mensualment s'ha d'incrementar amb la part proporcional de les pagues extraordinàries que l'empleat tingui dret a percebre (art. 109.1 LGSS).

Durant l'any 2013, el **tipus de cotització** per contingències comunes, sobre la base de cotització que correspongui segons el que indica l'apartat anterior, és el 22,90%:

- El 19,05% a càrrec de l'ocupador
- El 3,85% a càrrec de l'empleat

Per a la cotització per contingències professionals s'aplica el tipus de cotització previst en la tarifa de primes vigent (que estableix la DA 4a. de la Llei 42/2006, de 28 de desembre).

Durant l'exercici de 2013 és aplicable una reducció del 20% en l'aportació empresarial a la cotització a la Seguretat Social per contingències comunes en aquest sistema especial (DT única de la Llei 27/2011).

Són beneficiaris d'aquesta reducció els ocupadors que hagin contractat, sota qualsevol modalitat contractual, i donat d'alta en el règim general, un empleat de la llar a partir de l'1 de gener de 2012, sempre que l'empleat no hagi figurat en alta en el règim especial d'empleats de la llar a temps complet, per al mateix ocupador, dins el període comprès entre el 2 d'agost i el 31 de desembre de 2011.

Amb efectes d'1 d'abril de 2013, els beneficis en la cotització consistents tant en reduccions en la cotització a la Seguretat Social a càrrec de l'ocupador, com en bonificacions de quotes a càrrec d'aquest, **no són aplicables** en els supòsits en què els empleats de la llar que prestin els seus serveis durant **menys de seixanta hores mensuals** per ocupador assumeixin el compliment de les obligacions en matèria d'enquadrament, cotització i recaptació en aquest sistema especial, d'acord amb el que estableix la disposició addicional segona del RDL 29/2012, de 29 de desembre.

La contractació de cuidadors en **famílies nombroses** dóna dret a una bonificació del 45% de les quotes a la Seguretat Social a càrrec de l'ocupador en les condicions legalment o reglamentàriament estableix la Llei 40/2003, de 18 de novembre, desplegada pel RD 1621/2005, de 30 de desembre.

1.2.4. Acció protectora

Després de la Llei 27/2011 els treballadors inclosos en el sistema especial per a empleats de la llar tenen dret a les prestacions de la Seguretat Social, en els termes i les condicions establerts en el règim general de la Seguretat Social, amb les peculiaritats que veurem a continuació.

Aplicació del règim jurídic del treball a temps parcial

Una vegada les bases es determinen en funció del salari, tot i que no per base horària, tenint en compte, no obstant això, la seva aplicació gradual i transitoria, aquestes bases experimenten una conversió en hores treballades per a l'aplicació de les regles del treball a temps parcial.

En efecte, des de l'any 2012 i fins a l'any 2018 les hores efectivament treballades en aquest es determinen en funció de les bases de cotització dividides per l'import fixat per a la base mínima horària del règim general per la Llei de pressupostos generals de l'Estat per a cadascun d'aquests exercicis.

L'aplicació de les regles del treball a temps parcial, especialment la DA 7a. de la LGSS, afecta pel que sembla només les futures cotitzacions, no les cotitzacions anteriors a la data d'entrada en vigor de la Llei 27/2011, és a dir, l'1 de gener de 2012, ja que abans no es preveia aquesta conversió i pot ser difícil una extensió analògica.

La integració de llacunes

Després de la integració com a sistema especial en el règim general ja no es pot excloure l'aplicació del règim d'integració de llacunes, almenys per als períodes posteriors a l'1 de gener de 2012, data d'entrada en vigor d'aquest.

No obstant això, només serà així a partir de 2019, ja que des de l'any 2012 i fins a l'any 2018, per al càlcul de la base reguladora respecte dels períodes cotitzats en aquest sistema especial només es tenen en compte els períodes realment cotitzats, i no hi és aplicable el que preveuen els articles 140.4 i 162.1.2 del TRLGSS (Llei 27/2011).

D'altra banda, no sabem si hi és aplicable el règim d'integració de llacunes quan sigui el propi empleat de la llar el responsable directe i principal de l'obligació de cotitzar havent d'ingressar l'aportació pròpia i la corresponent a l'ocupador o als ocupadors amb els quals mantingui aquest acord, tant per contingències comunes com per contingències professionals.

Riscos professionals

La Llei 27/2011 no presenta cap novetat en aquest sentit, en preveure les contingències professionals.

No obstant això, cal recordar l'especialitat del SEEH. Encara que l'obligat a cotitzar sigui el propietari de la casa, no és aplicable el règim de responsabilitats amb vista a les prestacions que regula l'article 126 de la LGSS (DA 53a. LGSS, que es confirma en la Llei 27/2011).

El desplegament reglamentari dut a terme pel RD 1596/2011, de 4 de novembre, abans de la Llei 27/2011 s'ha dut a terme sense perjudici de l'adaptació que escaigui després de l'entrada en vigor de la Llei 27/2011, d'1 d'agost.

El requisit d'estar al corrent del pagament de les cotitzacions

Després de la creació del SEEH, quan el propietari de la casa sigui l'obligat a cotitzar ja no es pot exigir el requisit esmentat respecte de les cotitzacions al mateix SEEH. En desaparèixer la cotització a càrrec del treballador, desapareix el requisit d'estar al corrent del pagament de les quotes (art. 23.1 del D 2346/1969).

Però sí que es continua aplicant respecte de les cotitzacions passades, anteriors a la inclusió en el SEEH.

I també quan l'empleat de la llar presti els serveis durant menys de seixanta hores mensuals per ocupador i hagi acordat amb aquest últim l'assumpció de les obligacions en matèria d'enquadrament en aquest sistema especial, ja que és el subjecte responsable del compliment de l'obligació de cotitzar a aquest sistema.

Incapacitat temporal

Després de la Llei 27/2011 es produeixen dues modificacions substancials:

- D'una banda, el dia a partir del qual s'abona la prestació: el subsidi per incapacitat temporal, en cas de malaltia comuna o accident no laboral, s'abona **a partir del novè dia de la baixa** en el treball, i és a càrrec de l'ocupador l'abonament de la prestació al treballador des dels dies quart al vuitè de la baixa, tots dos inclosos.
- D'altra banda, durant la IT l'obligació de cotitzar correspon al propietari de la casa.

Com que no es precisen els percentatges que s'han d'aplicar a la base reguladora, han de ser els comuns del règim general corresponents als dies esmentats (60% fins al 20è. dia i 75% en endavant).

El pagament del subsidi per incapacitat temporal l'ha d'efectuar directament l'entitat a la qual en correspongui la gestió, i no n'és procedent el pagament delegat.

Desocupació

Després de la integració en el règim general de la Seguretat Social continua sense preveure's aquesta prestació en l'acció protectora del sistema especial per a empleats de la llar. La raó de l'exclusió es pot trobar en la dificultat de controlar el frau mitjançant l'actuació inspectora i els elevats costos que comportaria l'extensió d'aquesta prestació.

1.3. Representants de comerç

1.3.1. Àmbit subjectiu

Estan inclosos dins el camp d'aplicació d'aquest col·lectiu les persones naturals que actuen sota la denominació d'un representant, mediador o qualsevol altra, amb el qual se'ls identifiqui en l'àmbit laboral, i s'obliguen amb un o més empresaris, a canvi d'una retribució, a promoure o a concertar personalment operacions mercantils per compte d'aquests, sense assumir el risc i ventura d'aquestes operacions.

Se n'exclouen:

- Els treballadors de les empreses que, tot i dedicar-se a promoure o a concertar operacions mercantils per a aquesta ho facin en locals o tenint en ells el lloc de treball i subjectes a l'horari laboral de l'empresa.
- Els qui es dediquin a promoure o a concertar operacions mercantils de forma continuada per compte d'un o més empresaris, com a titulars d'una organització empresarial, autònoma, entenent com a tal aquella que disposa d'instal·lacions i personal propi. Es presumeix que no existeix aquesta organització autònoma quan actuïn d'acord amb les instruccions d'un empresari pel que fa a matèries amb horaris de treball, itineraris, criteris de distribució, preus i forma de fer les comandes i els contractes.
- Les persones naturals incloses en l'àmbit de la normativa específica sobre producció d'assegurances i corresponsals no banquers sempre que, d'acord amb aquesta normativa, es configuren com a subjectes d'una relació mercantil.

1.3.2. Cotització

Són els subjectes responsables de complir l'obligació de cotitzar i d'abonar la quota íntegrament, tant la seva pròpia aportació com la de l'empresari o dels empresaris amb els quals mantingui una relació laboral. Aquests estan obligats a lliurar-los en el moment d'abonar la remuneració la part de quota corresponent a l'aportació empresarial.

Als efectes de cotització estan inclosos en el grup 5, de l'escala de grups de cotització vigents en el règim general de la Seguretat Social.

La base màxima de cotització per a contingències comunes és de 3.425,70 euros/mensuals.

El càlcul de la quota per a contingències professionals s'efectua aplicant els tipus corresponents a l'ocupació/situació *b* de la tarifa de primes que estableix la disposició addicional quarta de la Llei 42/2006, de 28 de desembre.

Durant la incapacitat temporal, risc durant l'embaràs, risc durant la lactància natural, maternitat o paternitat, la base de cotització és la corresponent al mes anterior al de la data de qualsevol d'aquestes situacions.

La liquidació de quotes s'efectua per mitjà dels documents TC-1/3 i TC-2/10.

1.4. Artistes

1.4.1. Àmbit subjectiu

S'aplica als artistes contractats a l'empara del RD 1435/1985, d'1 d'agost, pel qual es regula aquesta relació laboral especial. Es refereix a les relacions establertes per a l'execució d'activitats artístiques que es duen a terme directament davant el públic o destinades a l'enregistrament de qualsevol tipus per a la seva difusió entre aquest, en diversos mitjans i locals.

No és aplicable la regulació especial establerta en aquest apartat, i sí, totalment, la normativa del règim general a:

- Representants de l'espectacle
- Encarregats de sastreria i perruqueria
- Maquinistes i tramoistes

Quant als professionals de la música, tampoc no és aplicable a:

- Els professionals de la música que realitzen una funció docent
- Els pianistes que presten els seus serveis en acadèmies de ball
- Els tècnics musicals: correctors, reductors, transcriptors, autografistes o copistes

Quant als treballs de producció, doblatge o sincronització de pel·lícules o per a televisió, se n'exclouen:

- El personal de laboratori
- El personal de distribució i publicitat

En general se n'exclouen:

- El personal administratiu: tècnics i auxiliars.
- El personal subaltern.

- El personal obrer: fusters, encarregats de taller, professionals d'ofici, electricistes, maquinistes, il·luminadors.
- El personal que col·labori en els espectacles, però que no hagi adquirit una professionalitat per a ser considerat com a artista, com ara personal de conjunt, meritoris, etc.
- El personal tècnic (muntadors, il·luminadors, tècnics de so, etc.) que acompanya els artistes (cantants i músics) en les actuacions.

1.4.2. Cotització

El 2013¹ la base màxima de cotització per contingències comunes per a totes les categories professionals dels artistes és de 3.425,70 euros mensuals.

⁽¹⁾Llei 17/2012 (LPE per al 2013) i Ordre ESS/56/2013, de 28 de gener, fixen la cotització per al 2013.

El límit màxim de les bases de cotització pel que fa a les activitats realitzades per un artista, per a una o diverses empreses, té caràcter anual i es determina per l'elevació a còmput anual de la base mensual màxima assenyalada.

Les empreses declaren en els documents de cotització els salaris efectivament abonats a cada artista durant el mes natural a què es refereix aquesta cotització.

Cotitzen mensualment per totes les contingències, sobre les bases fixades en cada exercici econòmic, **en funció de les retribucions percebudes per cada dia** que l'artista hagi exercit la seva activitat, i hi és aplicable el límit màxim mensual, i amb independència del grup professional en què estigui inclòs.

Les bases de cotització per al 2013 s'estableixen en la LPE per al 2013² desplegada per l'Ordre de cotització ESS/56/2013, de 28 de gener, i són les següents:

⁽²⁾Llei 17/2012, de 27 de desembre.

Retribucions íntegres en €	€/dia
Fins a 389	228,00
Entre 389,01 i 698,00	288,00
Entre 698,01 i 1.167,00	342,00
Més de 1.167,01	456,00

Si el salari efectivament percebut per l'artista, en còmput diari, és inferior a les bases fixades en cada exercici econòmic, es cotitza per aquest salari.

No obstant això, la base de cotització per contingències comunes i desocupació no pot ser inferior a l'import mínim que correspongui al grup del treballador, tret que aquest sigui inferior a la base mínima establerta per al règim especial de treballadors autònoms; en aquest cas s'hi aplica aquesta.

La cotització per a contingències d'accidents de treball i malalties professionals s'efectua aplicant els tipus corresponents a les activitats (DA 4a. de la Llei 42/2006, de 28 de desembre, modificada posteriorment), sense que la base de cotització pugui ser inferior al límit mínim general vigent.

Les liquidacions així efectuades tenen el caràcter de **provisionals** per als treballadors.

Els documents de cotització són el TC-1/19 i el TC-2/19.

En finalitzar l'exercici econòmic, la TGSS efectua la **liquidació definitiva** als treballadors per contingències comunes i desocupació, tenint en compte les retribucions declarades i les bases cotitzades. Els treballadors són els responsables del seu ingrés.

L'ingrés de les quotes que resultin a càrrec de l'artista com a conseqüència de la regularització anual s'efectua mitjançant el model TC-1/30.

Ara bé, una vegada rebuda la liquidació definitiva, el treballador pot optar per abonar-ne l'import o perquè la **regularització** s'efectuï en funció de les bases efectivament cotitzades i no de les retribucions percebudes; en aquest cas el resultat no és a ingressar.

No obstant això, aquesta opció influeix en la consideració de dies efectivament cotitzats, als efectes de la seva vida laboral.

La TGSS pot autoritzar l'ingrés de la liquidació en períodes mensuals, amb un màxim de sis.

1.5. Professionals taurins

1.5.1. Àmbit subjectiu

Estan inclosos en el camp d'aplicació d'aquest col·lectiu els professionals taurins que resideixin i exerceixin normalment la seva activitat en territori nacional.

1.5.2. Cotització

Els organitzadors d'espectacles taurins han de disposar, als efectes de la cotització per als professionals taurins, d'un únic codi de compte de cotització vàlid per a tot el territori nacional.

El 2013³ la base màxima de cotització per contingències comunes per a totes les categories dels professionals taurins és de 3.425,70 euros mensuals.

⁽³⁾Llei 17/2012 (LPE per al 2013) i Ordre ESS/56/2013, de 28 de gener, de cotització.

El sistema de cotització és similar al dels artistes que s'acaba d'exposar: cotització per una base fixa per cada dia de manera provisional i posterior liquidació definitiva i regularització.

Les bases de cotització el 2013 per a determinar les liquidacions provisionals dels professionals taurins són, per a cada grup de cotització, les següents:

Grup de cotització	€/dia
1	1.057,00
2	973,00
3	730,00
7	436,00

La cotització per contingències professionals es fa aplicant els tipus corresponents a l'activitat.

Els documents de cotització són el TC-1/19 i el TC-2/19.

L'ingrés de les quotes que resultin a càrrec del professional taurí com a conseqüència de la regularització anual s'ha d'efectuar utilitzant el model TC-1/30.

Durant la situació d'incapacitat temporal, risc durant l'embaràs i/o maternitat, el subjecte responsable de la cotització és el treballador, i per contingències professionals se li apliquen els tipus corresponents a l'ocupació/situació c de la tarifa de primes vigent⁴.

⁽⁴⁾Disposició addicional quarta de la Llei 42/2006, de 28 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2007, segons la redacció que en fa la disposició final tretzena de la Llei 2/2008, de 23 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2009.

Els organitzadors ocasionals d'espectacles taurins han d'ingressar les quotes abans de la celebració dels espectacles.

2. Règims especials

L'article 10 de la LGSS estableix els règims especials per a les activitats professionals en què, per la seva naturalesa, les seves particularitats, condicions de temps i lloc, o per l'índole dels seus processos productius, calgui una regulació especial.

L'especialitat dels règims especials, per tant, radica en l'existència d'una regulació pròpia i diferent per a col·lectius específics en l'acció protectora, en les prestacions, organització i finançament separat.

Després del procés de reforma de règims dut a terme els últims anys queden els règims especials següents:

- Autònoms (RETA)
- Minería del carbó
- Treballadors del mar
- Estudiants

Malgrat que l'article 10 de la LGSS inclou dins el sistema de la Seguretat Social els **funcionaris públics**, el seu règim jurídic de Seguretat Social es regula per normes pròpies.

No obstant això, estan integrats en el RGSS els funcionaris de l'Administració local i els de les comunitats autònomes, és a dir, la majoria dels funcionaris.

Els altres, malgrat que se'ls han d'aplicar alguns articles de la LGSS, d'acord amb la DA 8a., es constitueixen encara en **règims especials perifèrics**, exteriors al sistema de la Seguretat Social; es regulen per les seves pròpies normes i s'estructuren en el següent:

- Un sistema de mutualitat
- Un sistema de classes passives

El sistema de classes passives, no obstant això, desapareix amb vista al futur, i serà substituït per la integració dels nous funcionaris en el RGSS, pels de nou ingressos després del RDL 13/2010, de 3 de desembre, que són els següents:

- Funcionaris civils de l'Estat
- Funcionaris militars
- Funcionaris de l'Administració de justícia

2.1. El règim especial de treballadors autònoms (RETA)

2.1.1. Àmbit subjectiu

Aspectes generals

La protecció dels treballadors per compte propi o autònoms s'instrumenta per mitjà d'un únic règim, el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms (RETA)⁵.

⁽⁵⁾Art. 23.2 de la Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del treball autònom (LETA).

Segons el Decret 2530/1970, de 20 d'agost, són treballadors per compte propi o autònoms, siguin o no titulars d'empreses individuals o familiars, els que realitzen de manera habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu, com a mitjà fonamental de vida, sense subjecció a un contracte de treball, i encara que utilitzi el servei remunerat d'altres persones.

També són treballadors autònoms:

- Els familiars de treballadors autònoms que realitzin de manera habitual treballs que comportin la condició de treballadors per compte d'altri.
- Les persones que compleixen els requisits del treball autònom i es troben en qualsevol dels supòsits següents:
  - Socis industrials de societats regulars col·lectives i de societats comanditàries.
  - Comuners de les comunitats de béns i els socis de societats civils irregulars, tret que la seva activitat es limiti a la mera administració dels béns posats en comú.
  - Els qui exerceixin les funcions de direcció i gerència que implica el compliment del càrrec de conseller o mercantil capitalista, a títol lucratiu i de manera habitual, personal i directa, sempre que en posseïxin el control efectiu, directe o indirecte (DA 27a. de la LGSS).
- Els treballadors autònoms econòmicament dependents (art. 11.1 de la LETA).

Estan obligatòriament inclosos en el RETA els espanyols i estrangers legalment establerts, de més de divuit anys d'edat, excepte emancipació en els termes del Codi civil, sigui quin sigui el sexe i l'estat civil en què es troben en qualsevol dels supòsits esmentats.

Habitualitat i mitjà fonamental de vida

No es precisa el concepte d'habitualitat en l'exercici de l'activitat per compte propi que determina l'obligatorietat de l'enquadrament, la qual cosa ha convertit en problemàtica aquesta qüestió quan es tracta d'activitats marginals que no proporcionen rendiments que arribin al SMI. Sobre això s'ha pronunciat:

- D'una banda, la jurisprudència (STS 29 d'octubre de 1997, RJ 7683, 20 de març de 2007, RJ 3185, TSJ Madrid de 2 de novembre de 2000, as. 342, Catalunya 23 de gener de 2001, as. 670), que entén que no es dona el requisit en aquest cas, és a dir, quan no s'assoleixin rendiments equivalents al SMI.
- I de l'altra, el legislador, que ha establert en aquest segon cas criteris propis d'enquadrament i bases específiques, en venda ambulant i a domicili (Llei 2/2008, LPE per al 2009). I també reconeix la compatibilitat entre les pensions d'IP i jubilació amb el treball per compte propi que no arribi al SMI (art. 165.4 TRLGSS).

D'altra banda, segons la jurisprudència, el fet de ser titular d'una llicència fiscal no significa necessàriament la inclusió en el RETA, si no es demostra la realització d'una activitat econòmica.

Es presumeix, excepte prova en contra realitzada pel mateix titular, la condició de treballador autònom a la persona que tingui la titularitat d'un establiment obert al públic com a propietari, usufructuari, arrendatari o un altre concepte anàleg (art. 2.3 del Decret 2530/1970 i 1.3 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970).

Familiars del treballador

Estan inclosos en el RETA el cònjuge i els familiars per consanguinitat o afinitat fins al segon grau inclòs dels treballadors per compte propi o autònoms, de més de 18 anys, que col·laborin amb ells de manera habitual, personal i directa, mitjançant la realització de treballs en l'activitat de què es tracti, sempre que no tinguin la condició d'assalariats respecte d'aquells (art. 7.2 de la LGSS, 3.b del Decret 2530/1970 i 2.1.2n. de l'Ordre de 24 de setembre de 1970).

També si es tracta d'una empresa familiar, una societat de capital les accions de la qual tinguin majoria de capital dels familiars esmentats amb els quals es conviu (DA 27a. TRLGSS).

Els treballadors autònoms poden contractar, com a treballadors per compte d'altri, els fills menors de 30 anys, encara que convisquin amb ells, si bé sense la protecció per desocupació (DA 10a. de la LETA).

Altres inclusions

- Socis treballadors per compte propi.
- Professionals col·legiats que exerceixen la seva activitat per compte propi i hagin optat per aquest règim.
- Col·lectius d'incorporació posterior a la creació del RETA.

2.1.2. Actes d'enquadrament

Els treballadors autònoms tenen l'obligació d'afiliar-se al sistema de la Seguretat Social i comunicar l'alta en el RETA (art. 5.c i 24 de la LETA).

L'**afiliació** al sistema de la Seguretat Social és única per a la vida professional del treballador autònom, sense perjudici de les altes i baixes en els diferents règims que l'integren i les altres variacions que es puguin produir després d'aquella (art. 24 de la LETA).

L'**alta** en el RETA és única i exclusiva, de manera que, en el supòsit de realització simultània de dues o més activitats que donin lloc a la inclusió en el RETA, l'alta en aquest règim i la seva cotització són úniques i s'han de practicar per aquella de les activitats que triï l'interessat (art. 41.1 del Reglament general d'actes d'enquadrament).

L'alta s'ha de sol·licitar en el termini dels trenta dies següents a aquell en què hagi nascut l'obligació (DT 2a.1 del RD 84/1996). Produeix efectes amb vista a la cotització i a l'acció protectora des del dia primer del mes natural en què concorrin en la persona de què es tracti les condicions determinants de la seva inclusió en el camp d'aplicació d'aquest règim especial, sempre que s'hagin sol·licitat en els terminis establerts amb caràcter general (art. 32.3 i 47.1 del Reglament general d'actes d'enquadrament).

El mateix treballador autònom és el subjecte responsable del compliment de l'alta en el règim especial, i té responsabilitat subsidiària respecte del compliment de les obligacions d'alta que corresponguin als familiars. Les cooperatives de treball associat són responsables subsidiàries respecte del compliment de l'obligació dels seus socis treballadors.

Finalment, els treballadors inclosos en el RETA, en el moment d'estar en alta, es poden **acollir voluntàriament a la cobertura de les contingències professionals** gestionada per una MATEPSS, que és la que gestiona la IT de contingències comunes i té efectes des de l'alta (art. 47.2 i 3 del Reglament general d'actes d'enquadrament). No poden canviar de mútua fins que no hagin

transcorreguts tres anys. El mateix cal dir de la cobertura de la prestació de cessament d'activitat que exigeix la cobertura prèvia de les contingències professionals.

Els treballadors autònoms econòmicament dependents han d'incorporar obligatòriament la cobertura dels accidents de treball i malalties professionals (art. 26.3 de la LETA).

A partir de l'1 de gener de 2008, els treballadors autònoms que no hagin optat⁶ per donar **cobertura a les prestacions per incapacitat temporal derivada de contingències comunes** ho han de dur a terme de manera obligatòria, sempre que no tinguin dret a aquesta prestació respecte de l'activitat realitzada en un altre règim de la Seguretat Social (DA 3a.1 de la LETA).

⁽⁶⁾En els TRADE ja era obligatori.

Els treballadors autònoms estan obligats a cursar per si mateixos la baixa en el RETA (art. 5.c de la LETA). La baixa es produeix automàticament sempre que se sol·liciti en el termini i la forma establerts, amb efectes des del dia primer del mes següent a aquell en què deixin de concórrer les condicions per a la seva inclusió (art. 47.3 del Reglament general d'actes d'enquadrament).

2.1.3. Cotització

Els treballadors autònoms estan obligats a cotitzar al RETA (art. 5.c i 25.1 de la LETA). Són subjectes obligats i responsables de la cotització (art. 43.1 del Reglament general de cotització).

El responsable de l'ingrés de la cotització és el treballador autònom. No obstant això, s'ha de tenir en compte el següent:

- Tenen la condició de responsables subsidiaris els treballadors autònoms respecte dels seus familiars i les companyies comanditàries respecte dels socis.
- Tenen la condició de responsables solidaris les cooperatives de treball associat respecte dels seus treballadors (art. 43.1 del Reglament general de cotització).

A partir de l'1 de gener de 2013, les bases i els tipus de cotització per contingències comunes en aquest règim especial són els següents:

- Base mínima de cotització: 858,60 euros mensuals
- Base màxima de cotització: 3.425,70 euros mensuals

La inclusió en el RETA comporta l'obligació de cotitzar almenys sobre la quantia de la base mínima.

No obstant això, l'interessat pot cotitzar per una base superior que ha de triar entre les establertes en el moment de l'alta i pot modificar-ne la base després i triar-ne una altra entre les establertes reglamentàriament, dins els límits compresos entre les bases mínima i màxima (art. 43.2 del Reglament general de cotització).

L'elecció de la base varia en funció que tingui més o menys de quaranta-vuit anys o sigui cònjuge supervivent del titular del negoci que, com a conseqüència de la defunció d'aquest, se n'hagi hagut de posar al capdavant i s'hagi hagut de donar d'alta en el RETA amb quaranta-vuit o quaranta-nou anys d'edat.

La base de cotització per als treballadors autònoms que l'1 de gener de 2013 siguin menors de quaranta-set anys d'edat és la que aquests hagin triat, dins els límits que representen les bases mínima i màxima:

- Treballadors autònoms que en aquesta data tinguin una edat de quaranta-set anys i la base de cotització durant el mes de desembre de 2012 hagi estat igual o superior a 1.870,50 euros mensuals, o es donin d'alta en aquest règim especial: lliure elecció.
- Treballadors autònoms que en aquesta data tinguin una edat de quaranta-set anys i la base de cotització durant el mes de desembre de 2012 hagi estat inferior a 1.870,50 euros mensuals: no poden triar una base d'una quantia superior a 1.888,80 euros mensuals.
- Treballadors autònoms que, l'1 de gener de 2013, hagin complert l'edat de 48 o més anys: està compresa entre les quanties de 925,80 i 1.888,80 euros mensuals, tret que exerceixin l'opció en aquest sentit abans del 30 de juny de 2013, la qual cosa produeix efectes a partir de l'1 de juliol del mateix any.

S'exceptuen dels dos supòsits anteriors el cònjuge supervivent del titular del negoci que, com a conseqüència de la defunció d'aquest, se n'hagi hagut de posar al capdavant i donar-se d'alta en aquest règim especial:

- Amb quaranta-set anys d'edat; en aquest cas no hi ha aquesta limitació.
- Amb quaranta-cinc o més anys d'edat, l'elecció de bases està compresa entre les quanties de 858,60 i 1.888,80 euros mensuals.

No obstant això, la base de cotització dels treballadors autònoms que abans dels cinquanta anys hagin cotitzat en qualsevol dels règims del sistema de la Seguretat Social cinc o més anys tenen les quanties següents:

a) Si l'última base de cotització acreditada ha estat igual o inferior a 1.870,50 euros mensuals, s'ha de cotitzar per una base compresa entre 858,60 euros mensuals i 1.888,80 euros mensuals.

b) Si l'última base de cotització acreditada ha estat superior a 1.870,50 euros mensuals, s'ha de cotitzar per una base compresa entre 858,60 euros mensuals i l'import d'aquella incrementat un 1%, i, en cas que no s'assoleixi, es pot optar per una base de fins a 1.888,80 euros mensuals.

El que preveu el paràgraf *b* anterior és així mateix aplicable pel que fa als treballadors autònoms que amb quaranta-vuit o quaranta-nou anys d'edat hagin exercit l'opció prevista en el paràgraf segon de l'apartat 4.2 de l'article 132 de la Llei 39/2010, de 22 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2011.

Els treballadors l'alta dels quals en aquest règim especial s'hagi practicat d'ofici, com a conseqüència, al seu torn, d'una baixa d'ofici en el règim general de la Seguretat Social o en un altre règim de treballadors per compte d'altri poden optar, sigui quina sigui l'edat que tinguin en el moment de l'alta, entre mantenir la base de cotització per la qual cotitzaven en el règim en què van ser baixa o triar una base de cotització aplicant-hi les regles generals que a aquests efectes preveu aquest règim especial.

Després de la Llei 27/2011 (DA 33a.), a partir de l'1 de gener de 2012, i amb caràcter indefinit, poden triar, amb independència de l'edat, una base de cotització que pugui arribar fins al 220% de la base mínima de cotització que cada any s'estableixi per a aquest règim especial.

Els treballadors autònoms dedicats a la **venda ambulat** o a **domicili** poden triar com a base mínima de cotització, durant l'any 2013, 858,60 euros mensuals, o una base de cotització de 753,00 euros mensuals.

Els treballadors autònoms dedicats a la venda a domicili (CNAE 4799) també poden triar com a base mínima de cotització, durant l'any 2013, la de 858,60 euros mensuals, o una base de cotització de 472,20 euros mensuals.

El que preveu el paràgraf anterior és aplicable, així mateix, als **socis treballadors de les cooperatives de treball associat** dedicats a la venda ambulat, que percebin ingressos directament dels compradors.

En aquests casos, en el supòsit que s'acrediti que la venda ambulat es duu a terme en mercats tradicionals o "mercats ambulants" amb un horari de venda inferior a vuit hores al dia, es pot triar entre cotitzar per una base de 858,60 euros mensuals, o una base de 472,20 euros mensuals.

L'elecció de bases de cotització que preveu el paràgraf precedent també és aplicable a les persones que es dediquin de manera individual a la venda ambulante en mercats tradicionals o "mercats ambulants" amb un horari de venda inferior de vuit hores al dia, sempre que no disposin d'un establiment fix propi ni produeixin els articles o productes que venen.

En tot cas, s'ha de cotitzar obligatòriament per les contingències d'accidents de treball i malalties professionals, aplicant, sobre la base de cotització triada, la tarifa de primes a què es refereix la Llei 42/2006.

En aquests supòsits, com que es tracta d'activitats exclusives de venda, no hi estan inclosos els casos en què, a més, es fabriquen o s'elaboren els productes objecte de venda.

Els treballadors autònoms que, per causa del seu treball per compte d'altri desenvolupat simultàniament, hagin cotitzat el 2012, respecte de contingències comunes en règim de pluriactivitat i tenint en compte tant les aportacions empresarials com les corresponents al treballador en el règim general, i les efectuades en el règim especial, per una quantia igual o superior a 11.079,45 euros, tenen dret a una devolució del 50% de l'excés en què les cotitzacions ingressades superin la quantia esmentada, amb el límit del 50% de les quotes ingressades en el règim especial, respecte de la cotització per les contingències comunes de cobertura obligatòria. La devolució s'efectua a instàncies de l'interessat, que l'ha de formular en els quatre primers mesos del 2013.

També tenen dret a aquesta reducció els socis treballadors de cooperatives de treball associat dedicats a la venda ambulante que hagin iniciat l'activitat i hagin quedat inclosos en el règim especial esmentat a partir de l'1 de gener de 2009.

La reducció s'aplica sobre la quota que resulti d'aplicar, sobre la base mínima triada, 858,60 euros mensuals, o 472,20 euros mensuals.

Per als treballadors autònoms que en algun moment de l'any 2012 i de manera simultània hagin tingut contractat al seu servei un nombre de treballadors per compte d'altri igual o superior a cinquanta, la base mínima de cotització tindrà una quantia igual a la prevista com a base mínima per als treballadors enquadrats en el grup de cotització 1 del règim general que, per a l'any 2013, està fixada en 1.051,50 euros mensuals.

El canvi de base de cotització s'ha de dur a terme d'acord amb les següents regles⁷:

⁽⁷⁾Art. 26 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970, en la redacció duta a terme per l'Ordre TIN/2445/2010, de 16 de setembre.

1) Els treballadors autònoms poden **canviar dues vegades a l'any la base** per la qual estiguin obligades a cotitzar, i triar-ne una altra, dins els límits mínim i màxim aplicables en cada exercici, i en funció de l'edat, sempre que ho sol·licitin a la TGSS abans del dia 1 de maig, amb efectes de l'1 de juliol següent, i abans de l'1 de novembre, amb efectes de l'1 de gener de l'any següent.

2) Els treballadors autònoms que estiguin cotitzant per qualsevol de les bases màximes del RETA, i encara que no estiguin cotitzant per les màximes, poden sol·licitar que, mentre mantinguin la situació d'alta en aquest règim, la base de cotització s'incrementi **automàticament en el mateix percentatge** en què s'augmentin aquestes bases màximes.

3) Qualsevol de les opcions anteriors que s'exerceixin simultàniament amb l'alta en el RETA, o posteriorment a l'alta, abans del dia primer d'octubre de cada any, tenen efectes des del dia 1 de gener de l'any següent a la data de la sol·licitud, i la renúncia a aquestes opcions es pot fer en el mateix termini i tindrà efectes a partir del 31 de desembre de l'any en què es presenti la sol·licitud.

Per a les **contingències d'accidents de treball i malalties professionals** s'apliquen els tipus de la **tarifa de primes** que estableix la disposició addicional quarta de la Llei 42/2006, de 28 de desembre, en la redacció que en fa la disposició final dissetena de la Llei 17/2012, de 27 de desembre, sobre la mateixa base de cotització triada pels interessats per a contingències comunes.

En el RETA l'obligació de cotitzar neix des del dia primer del mes natural en què concorrin en les persones de què es tracti les condicions determinants de la seva inclusió en el camp d'aplicació del mateix règim especial (art. 45.2 del Reglament general de cotització).

S'extingeix al venciment de l'últim dia del mes natural en què les condicions determinants de la inclusió deixin de concórrer en el subjecte o es manté fins al primer del mes següent a la comunicació oficial de la baixa (STS de 19 de desembre de 1995, rec. 1460/1995), sempre que aquesta es comunicui dins el termini i en la forma escaient (art. 45.2 del Reglament general de cotització) o, en cas que no es faci dins el termini i en la forma escaient, es provi que no s'ha continuat l'activitat quan hi hagi un requeriment de quotes no ingressades per la TGSS.

Quan un treballador realitza dues activitats per compte propi diferents, igual que l'alta la cotització és única, i queda l'obligació de cotitzar referida només a una de les activitats (STS 15 de març de 1996, rec. 2874/92).

Quan realitza dues activitats diferents que impliquin l'alta en dos o més règims de la Seguretat Social, s'ha de cotitzar de manera independent en cadascun (STS de 21 de gener i 18 de novembre de 1997, rec. 2686/1992 i 7852/1991).

Tipus de cotització per contingències comunes: el 29,80%, o el 29,30% si l'interessat està acollit al sistema de protecció per cessament d'activitat.

No obstant això, quan el treballador per compte propi o autònom no tingui en aquest règim la protecció per incapacitat temporal, el tipus de cotització és el 26,50%.

Els treballadors inclosos en aquest règim especial que no tinguin coberta la protecció dispensada a les contingències derivades d'accidents de treball i malalties professionals han d'efectuar una cotització addicional equivalent al 0,10%, aplicat sobre la base de cotització triada, per al finançament de les prestacions de risc durant l'embaràs i durant la lactància natural.

A partir de l'1 de gener de 2013, les **bases i tipus de cotització per contingències comunes del sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA)** presenten les especialitats següents:

a) Respecte de les contingències de cobertura obligatòria, quan el treballador hagi optat per triar com a base de cotització una base compresa entre 858,60 euros mensuals i 1.030,20 euros mensuals, el tipus de cotització aplicable és el 18,75%.

Si el treballador cotitza per una base de cotització superior a 1.030,20 euros mensuals, és aplicable a la quantia que excedeixi aquesta última el tipus de cotització del 26,50%.

b) Respecte de la millora voluntària de la incapacitat temporal per contingències comunes, el tipus de cotització que s'ha d'aplicar a la quantia completa de la base de cotització de l'interessat és el 3,30%, o el 2,80% si l'interessat està acollit al sistema de protecció per cessament d'activitat.

En el supòsit de treballadors que hagin estat enquadrats en el règim especial agrari i hagin passat a incorporar-se a aquest sistema especial i no hagin optat per la cobertura de la totalitat de les contingències professionals, es continua abonant, en concepte de cobertura de les contingències d'invalidesa i mort i supervivència, una quota resultant d'aplicar a la base de cotització triada el tipus de l'1,00%.

La DA 35a. de la LGSS, modificada pel RDL 4/2013, preveu com a mesures de foment de l'ocupació **bonificacions en la cotització per a joves emprenedors**:

- Treballadors per compte propi **“de menys de trenta anys d'edat, o de menys de trenta-cinc anys en el cas de dones”** (apartat 1). S'aplica sobre la quota per contingències comunes que correspongui, en funció de la base de cotització triada i del tipus de cotització aplicable, segons l'àmbit de protecció pel qual s'hagi optat, una reducció, durant els quinze mesos

immediatament següents a la data d'efectes de l'alta, equivalent al 30% de la quota que resulti d'aplicar sobre la base mínima el tipus mínim de cotització vigent a cada moment, i una bonificació, durant els quinze mesos següents a la finalització del període de reducció, de la mateixa quantia que aquesta.

- Alternativament els treballadors per compte propi que tinguin menys de trenta anys i que siguin donats d'alta inicialment o que no hagin estat en situació d'alta durant els cinc anys immediatament anteriors es poden aplicar les següents reduccions i bonificacions sobre la quota per contingències comunes, excepte en la incapacitat temporal, resultant d'aplicar a la base mínima el tipus mínim de cotització vigent a cada moment, per un període màxim de trenta mesos, segons l'escala següent:
  - Una reducció equivalent al 80% de la quota durant els sis mesos immediatament següents a la data d'efectes de l'alta.
  - Una reducció equivalent al 50% de la quota durant els sis mesos següents al període assenyalat en la lletra *a* (des del setè al dotzè mes).
  - Una reducció equivalent al 30% de la quota durant els tres mesos següents al període assenyalat en la lletra *b* (des de tretzè al quinzè mes).
  - Una bonificació equivalent al 30% de la quota durant els quinze mesos següents a la finalització del període de reducció (des del setzè al trentè mes).

El que preveu aquest apartat no és aplicable als treballadors per compte propi que ocupin treballadors per compte d'altri.

Els qui optin per aquest nou sistema de l'apartat 2 es poden acollir al sistema de l'apartat 1, **sempre que el còmput total no superi el termini màxim de trenta mensualitats.**

El que disposen els apartats anteriors també s'aplica als socis treballadors de cooperatives de treball associat que estiguin enquadrats en el RETA.

També es preveuen reduccions i bonificacions de quotes a la Seguretat Social per a les **persones amb discapacitat** que s'estableixin com a treballadors per compte propi (DA 11a. de la Llei 45/2012, modificada pel RDL 4/2013).

2.1.4. Acció protectora

L'article 4.3.h, l'article 26 de la LETA i la DA 8a. de la LGSS tracen el seu quadre de prestacions. Inclouen les mateixes que en el règim general, excepte desocupació, que en el RETA consisteix en la prestació per cessament d'activitat.

No obstant això, la IT és de cobertura voluntària per als agraris per compte propi (DA 3a.3 de la Llei 20/2007).

Accident de treball i malaltia professional

El concepte d'accident de treball no és el mateix que en treballadors per compte d'altri. No comprèn el que es produeix en ocasió del treball, sinó que és només el que té lloc com a conseqüència directa i immediata del treball que realitza per compte propi i que en determina la inclusió en el camp d'aplicació del RETA (DA 34a. de la LGSS i art. 3.2 del RD 1273/2003, de 10 d'octubre).

En canvi, en els TRADE s'entén per accident de treball el que pateixi amb motiu o per conseqüència de l'activitat professional (art. 26.3 de la LETA). I es presumeix, excepte prova en contra, que l'accident no té relació amb el treball quan hagi tingut lloc fora de l'exercici de l'activitat professional de què es tracti (art. 26.3 de la LETA).

Tenen la consideració d'accident de treball per als RETA comuns (art. 3.2 del RD 1.273/2003):

- Els esdeveniments en actes de salvament i altres de naturalesa anàloga, quan els uns i els altres tinguin connexió amb el treball.
- Les lesions que pateixi el treballador durant el temps i en el lloc de treball, quan es provi la connexió amb el treball realitzat per compte propi.
- Les malalties que no tinguin la consideració de malaltia professional, que contregui el treballador amb motiu de la realització del seu treball, sempre que es provi que la malaltia va tenir lloc per causa exclusiva l'execució d'aquell.
- Les malalties o els defectes patits amb anterioritat pel treballador, que s'agreugin com a conseqüència de la lesió constitutiva de l'accident, i les conseqüències de l'accident que resultin modificades en la seva naturalesa, durada, gravetat o terminació, per malalties intercurrents, que constitueixin complicacions derivades del procés patològic determinat per l'accident mateix o tinguin l'origen en afeccions adquirides en el nou mitjà en què s'hagi situat el pacient per a la seva curació.

Sense que n'impedeixi la qualificació la concurrència de culpabilitat civil o criminal d'un tercer, tret que no tingui cap relació amb el treball (art. 3.4 del RD 1273/2003).

No tenen la consideració d'accidents de treball en el RETA (art. 3.3 del RD 1.273/2003):

- L'accident *in itinere*, és a dir, el que pateixi el treballador en anar a la feina o en tornar-ne, excepte en els TRADE, en què sí que s'inclou.
- Els que siguin deguts a força major estranya al treball (la que sigui de tal naturalesa que no tingui cap relació amb el treball que s'executa quan té lloc l'accident, i no es consideren força major estranya al treball la insolació, el llamp i altres fenòmens anàlegs de la naturalesa).
- Els que siguin deguts a dol o a imprudència temerària del treballador.

S'entén per malaltia professional la contreta com a conseqüència del treball executat per compte propi, en l'activitat en virtut de la qual el treballador està inclòs en el camp d'aplicació del RETA, que estigui provocada per l'acció dels elements i les substàncies, i en les activitats que s'especifiquen en la llista de malalties professionals amb les relacions de les principals activitats capaces de produir-les aprovada pel RD 1299/2006 (DA 34a.1 de la LGSS i art. 3.2 del RD 1273/2003).

Quant a l'**obligatorietat de la cobertura dels riscos professionals** en el RETA:

- Ja és obligatòria per als TRADE (art. 26.3 Llei 20/2007).
- Per als altres, l'article 7 de la DA 58a. LGSS, després de la Llei 27/2011, l'estableix a partir de l'1 de gener de 2013.
- No obstant això, la Llei 17/2013 (LPE per al 2013) (AD 7a.) ajorna durant un any l'entrada en vigor d'aquesta disposició.
- No és obligatòria per als autònoms de menys de trenta anys (art. 6 del RDL 4/2013), siguin autònoms comuns o TRADE, ja que la Llei no distingeix entre els uns i els altres.

Prestacions

Per al reconeixement i l'abonament de les prestacions del RETA és un requisit imprescindible que els treballadors autònoms estiguin afiliats i en situació d'alta o assimilada i es trobin al corrent en el pagament de les quotes a la Seguretat Social en la data en què s'entenguin causades, encara que la corresponent prestació sigui reconeguda com a conseqüència del còmput recíproc de cotitzacions en un règim de treballadors per compte d'altri (DA 39a. de la LGSS i art. 5 del RD 1273/2003).

Després del RDL 5/2013:

- Quan s'hagi considerat que l'interessat està al corrent en el pagament de les cotitzacions als efectes del reconeixement d'una prestació, en virtut d'un **ajornament en el pagament de les quotes degudes**, però posterior-

ment **incompleixi els terminis o condicions** d'aquest ajornament, perd la consideració de trobar-se al corrent en el pagament i, en conseqüència, es procedeix a la suspensió immediata de la prestació reconeguda que estigui percebent, la qual només es pot rehabilitar una vegada que hagi saldat íntegrament el deute amb la Seguretat Social. A aquest efecte, de conformitat amb el que estableix l'article 40.1.b de la LGSS, l'entitat gestora de la prestació pot deduir de cada mensualitat meritada per l'interessat la corresponent quota deguda. No es té en compte l'ajornament de pagament sol·licitat després de la data del fet causant de la prestació (STS de 24 de setembre de 2003, rec. 3752/2002).

- Als efectes del reconeixement del dret a una pensió, les **cotitzacions corresponents al mes del fet causant de la pensió i als dos mesos previs** a aquell, l'ingrés dels quals encara no consti com a tal en els sistemes d'informació de la Seguretat Social, es presumeixen ingressades sense necessitat que l'interessat ho hagi d'acreditar documentalment. En aquests supòsits, l'entitat gestora ha de revisar, amb periodicitat anual, totes les pensions reconegudes durant l'exercici immediat anterior sota la presumpció de situació d'estar al corrent per a verificar l'ingrés puntual i efectiu d'aquestes cotitzacions. En cas contrari, es procedeix immediatament a la suspensió del pagament de la pensió; les mensualitats retingudes s'apliquen a l'amortització de les quotes degudes fins a la seva total extinció, i es rehabilita el pagament de la pensió a partir d'aquest moment. El que preveu el paràgraf anterior hi és aplicable sempre que el treballador acrediti el període mínim de cotització exigible, sense computar a aquests efectes el període de tres mesos que s'hi estableix.
- En cas que no es compleixi el requisit d'estar al corrent en el pagament de les quotes, sempre que el treballador autònom tingui cobert el període mínim de cotització necessari per a tenir dret a la prestació corresponent, l'entitat gestora convida l'interessat perquè en el **termini improrrogable de trenta dies naturals** a partir de la invitació **ingressi les quotes degudes** (art. 28.2 del Decret 2530/1970, i 5 del RD 1273/2003). Si l'interessat, atenent la invitació, ingressa les quotes degudes dins del termini esmentat, se'l considera al corrent en aquestes als efectes de la prestació sol·licitada (DA 39a. de la LGSS i art. 28.2 del Decret 2530/1970).

1) Incapacitat temporal. Pel fet de ser subjecte causant de la prestació per incapacitat temporal en el RETA, el treballador autònom ha de complir les condicions especials següents en relació amb el règim general:

- Haver presentat davant l'entitat gestora o MATEPSS (art. 78.2 i 89.2 del RMATEP) una declaració sobre la persona que està gestionant directament l'establiment mercantil, industrial o d'una altra naturalesa de què sigui titular el treballador autònom, o, en cas contrari, sol·licitar el cessa-

ment temporal o definitiu en l'activitat que dugui a terme (art. 12 del RD 1273/2003). No s'exigeix que es presenti en un termini determinat.

- La base reguladora es manté durant tot el procés d'incapacitat temporal, incloent-hi les corresponents recaigudes, excepte en els supòsits en què l'interessat hagi optat per una base de cotització d'una quantia inferior, cas en què s'ha de tenir en compte aquesta última (art. 6.2 del RD 1273/2003).

2) **Maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs.** Per a accedir a aquesta prestació la treballadora autònoma ha d'acreditar el compliment dels requisits i la tramitació que preveu el RD 295/2009.

3) **Incapacitat permanent.** La protecció per incapacitat permanent en el RETA comprèn la incapacitat, sigui quina en sigui la causa, en tots els graus (art. 138 i DA 8a. 1 de la LGSS i art. 4.1.b del RD 1273/2003, 36.1 i 38.1 del Decret 2530/1970, i 74.1 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970), incloent-hi les lesions permanents no invalidants, en els mateixos termes del RGSS (art. 4.1.e del RD 1273/2003).

No obstant això:

- Es considera **professió habitual** l'activitat immediata i anterior exercida per l'interessat i per la qual estava d'alta en el RETA en el moment que es produeix la incapacitat permanent (art. 36.2 del Decret 2530/1970 i 74.2 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970).
- **Incapacitat permanent parcial** per a la professió habitual és la que, sense arribar al grau de total, ocasiona al treballador una disminució no inferior al 50% en el rendiment normal per a aquesta professió, i no li impedeix la realització de les tasques fonamentals d'aquella (art. 4.2 del RD 1273/2003).
- És possible el reconeixement del dret a l'increment com a conseqüència de la **incapacitat permanent qualificada** quan es compleixin els següents requisits especials (art. 38.1 del Decret 2530/1970): no s'ha d'exercir una activitat retribuïda per compte d'altri o per compte propi que doni lloc a la inclusió en qualsevol dels règims de la Seguretat Social, i no s'ha de tenir la titularitat d'un establiment mercantil o industrial ni d'una explotació agrària o maritimopesquera com a propietari, arrendatari, usufructuari o un altre concepte anàleg.

El Tribunal Suprem interpreta que són vàlides les cotitzacions efectuades després del reconeixement per part de l'INSS d'una incapacitat permanent total derivada de malaltia comuna sense dret a prestacions quan s'hagi continuat en alta i s'hagi cotitzat al RETA (STS de 29 de novembre de 1993, rec. 4022/1992; de 10 de maig, rec. 2873/1994, i de 13 d'octubre de 1995, rec. 707/1995).

En el còmput del període de cotització exigít per a tenir dret a les pensions per incapacitat permanent s'han de tenir en compte les pagues extraordinàries, ja que la legislació aplicable ha establert el còmput del període de carència en el RETA per "dies quota" i no per dies naturals, encara que només per a les situacions posteriors a l'1 de gener de 1986 a raó de seixanta dies per any (STS de 17 d'abril de 1997, rec. 3255/1996, i 20 de juny de 2002, rec. 1463/2001).

4) Jubilació. L'edat ordinària és la mateixa que en el règim general.

Es pot donar la jubilació anticipada per discapacitat (art. 26.4 de la LETA i RD 1539/2003, de 5 de desembre, i 1851/2009, de 4 de desembre).

Es preveu la possibilitat de la jubilació anticipada voluntària com en el règim general pel RDL 5/2013. S'exigeix:

- Haver complert una edat que sigui **inferior en dos anys**, com a màxim, a l'edat ordinària de jubilació vigent a cada moment, és a dir, la que en cada cas resulti d'aplicació segons el que estableixen l'article 161.1.a i la disposició transitòria vintena, sense que a aquests efectes hi siguin aplicables els coeficients reductors a què es refereix l'apartat anterior.
- Acreditar un **període mínim de cotització efectiva de trenta-cinc anys**, sense que, a aquests efectes, es tingui en compte la part proporcional per pagues extraordinàries.

Els **coeficients reductors** són també els aplicables en el règim general:

- Coeficient del 2% per trimestre quan s'acrediti un període de cotització inferior a trenta-vuit anys i sis mesos.
- Coeficient de l'1,875% per trimestre quan s'acrediti un període de cotització igual o superior a trenta-vuit anys i 6 mesos i inferior a quaranta-un anys i sis mesos.
- Coeficient de l'1,750% per trimestre quan s'acrediti un període de cotització igual o superior a 41 anys i 6 mesos i inferior a quaranta-quatre anys i sis mesos.
- Coeficient de l'1,625% per trimestre quan s'acrediti un període de cotització igual o superior a quaranta-quatre anys i sis mesos.

També s'apliquen els mateixos incentius per a continuar l'activitat una vegada s'hagi complert l'edat ordinària de jubilació que a cada moment es fixi (DA 32a.1 de la LGSS).

En el cas de pluriactivitat, si els beneficiaris no estan en alta o en una situació assimilada, han d'acreditar que les cotitzacions dels dos règims s'han superposat, almenys, durant quinze anys (art. 161.5 de la LGSS).

En el còmput de la base reguladora de la pensió de jubilació **no es preveu la integració de les "llacunes de cotització"** derivades de períodes en què no hi va haver l'obligació de cotitzar (art. 59.2 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970). Si bé hi ha especialitats quan el treballador autònom continua l'activitat més enllà de l'edat ordinària de jubilació (DA 32a.2 de la LGSS).

A l'efecte de determinar el percentatge aplicable per a calcular la quantia de la pensió de jubilació, no es té en compte la bonificació de cotització en virtut de l'edat del treballador l'1 de gener de 1967 prevista per als treballadors per compte d'altri en la DT 3a.3.b de l'Ordre de 18 de gener de 1967 (STS de 12 de juny de 1992, rec. 1869/1991; 10 de març, rec. 1382/1992; 23 d'octubre, rec. 3931/1992; 29 de desembre de 1993, rec. 2847/1992; 22 de novembre de 1995, rec. 31/1995, i 13 d'octubre de 2003, rec. 4331/02).

El dret a la pensió de jubilació era incompatible amb qualsevol altre treball per compte d'altri o per compte propi que donés lloc a la inclusió en qualsevol dels règims del sistema públic de la Seguretat Social (art. 45.2 del Decret 2530/1970 i 93.2 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970). Era permès el manteniment pel pensionista de la titularitat del negoci (fins i tot fiscal) i amb la realització de l'activitat inherent a aquesta titularitat, sempre que això no impliqués una dedicació professional al negoci (art. 93.2 de l'Ordre de 24 de setembre de 1970).

Després del RDL 5/2013 regula la **compatibilitat entre la pensió de jubilació i el treball** que estableix aquest capítol sense perjudici del règim jurídic previst per a qualssevol altres modalitats de compatibilitat entre pensió i treball, establertes legalment o reglamentàriament. És compatible amb la realització de qualsevol treball per compte d'altri o per compte propi del pensionista, en els termes següents:

a) L'accés a la pensió ha d'haver tingut lloc una vegada s'hagi complert l'edat que en cada cas hi sigui aplicable, segons el que estableixen l'article 161.1.a i la disposició transitòria vintena del Text refós de la Llei general de la Seguretat Social, sense que, a aquests efectes, siguin admissibles jubilacions acollides a bonificacions o anticipacions de l'edat de jubilació que puguin ser aplicables a l'interessat.

b) El percentatge aplicable a la respectiva base reguladora a l'efecte de determinar la quantia de la pensió causada ha d'assolir el 100%.

c) El treball compatible es pot fer a temps complet o a temps parcial.

La quantia de la pensió de jubilació compatible amb el treball serà equivalent al 50% de l'import resultant en el reconeixement inicial, una vegada aplicat, si escau, el límit màxim de pensió pública, o del que s'estigui percebent, en el moment d'inici de la compatibilitat amb el treball, excloent-ne, en tot cas, el complement per mínims, sigui quina sigui la jornada laboral o l'activitat que realitzi el pensionista.

La pensió es revaloritzarà íntegrament en els termes establerts per a les pensions del sistema de la Seguretat Social. No obstant això, mentre es mantingui el treball compatible, l'import de la pensió més les revaloracions acumulades es reduirà un 50%.

El pensionista no té dret als complements per a pensions inferiors a la mínima durant el temps en què compatibilitzi la pensió amb el treball.

A més, cal tenir en compte que el que s'ha dit anteriorment és sense perjudici del que estableix l'article 165 de la LGSS. I, per tant, segons l'article 165, apartat 3, del TRLGSS, després de la Llei 27/2011:

- La percepció de la pensió de jubilació és compatible amb la realització de treballs per compte propi els ingressos anuals totals dels quals no superin el salari mínim interprofessional, en còmput anual.
- Els qui realitzin aquestes activitats econòmiques no estan obligats a cotitzar per les prestacions de la Seguretat Social.
- Les activitats especificades en el paràgraf anterior, per les quals no es cotitzi, no generen nous drets sobre les prestacions de la Seguretat Social.

És aplicable també als pensionistes del RETA (DA 8a. LGSS).

D'altra banda, l'Ordre TIN/1362/2011, de 23 de maig (art. únic), ha regulat la incompatibilitat de la pensió de jubilació amb l'**exercici de l'activitat per compte propi dels professionals col·legiats** que, a l'empara del que estableix la DA 15a. de la Llei 30/1995, de 8 de novembre, estiguin exonerats de l'obligació d'estar donats d'alta en el RETA, amb independència que quedin o no integrats en una de les mutualitats de previsió social a les quals aquella disposició possibilita la seva actuació com a alternatives a l'alta en el RETA.

Aquesta incompatibilitat no és aplicable en els supòsits en què la pensió per jubilació es compatibilitza amb l'exercici de l'activitat per compte propi del professional col·legiat abans de l'entrada en vigor de l'Ordre TIN/1362/2011, ni per als qui en la data esmentada ja hagin complert els seixanta-cinc anys d'edat (DA única de l'Ordre TIN/1362/2011).

5) Mort i supervivència. No és necessari que el subjecte causant estigui al corrent en el pagament de les quotes quan compleixi els requisits d'afiliació, alta i període de cotització; i en els casos de descoberts de cotització, es pot regularitzar la situació si les quotes impagades no són necessàries per a cobrir el període de carència exigida i s'ingressen en el termini improrrogable de trenta dies naturals a partir del seu requeriment (STS de 16 de gener de 2001, rec. 1733/2000).

La base reguladora de les prestacions per mort i supervivència derivades de contingències professionals és equivalent a la base de cotització del treballador en la data del fet causant de la prestació (art. 7 del RD 1273/2003).

6) Prestació per cessament d'activitat

A) Situacions protegides

La regulació d'aquesta prestació s'ha dut a terme mitjançant la Llei 32/2010, de 5 d'agost (i, pel que fa al desplegament, el RD 1541/2011).

És un sistema específic de protecció per als treballadors autònoms de caràcter contributiu sense que es prevegin subsidis assistencials.

Només es preveu el cessament total en l'activitat econòmica o professional, de manera definitiva o temporal, i aquest últim comporta la interrupció per part del treballador autònom de totes les seves activitats (art. 1.3 de la Llei 32/2010).

En conseqüència, es trobaran en situació legal de cessament d'activitat tots els treballadors autònoms que cessin en l'exercici de l'activitat per alguna de les causes següents (art. 5.1 de la Llei 32/2010):

a) Per la concurrència de motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius determinants de la inviabilitat de prosseguir l'activitat econòmica o professional.

En tot cas, s'entén que hi ha aquests motius quan concorri alguna de les situacions següents:

- Unes pèrdues derivades de l'exercici de l'activitat, en un any complet, superiors al 30% dels ingressos, o superiors al 20% en dos anys consecutius i complets.
En cap cas el primer any d'inici de l'activitat no computa a aquests efectes.
- Unes execucions judicials tendents al cobrament de deutes reconeguts pels òrgans judicials que comportin, almenys, el 40% dels ingressos de

l'activitat del treballador autònom corresponents a l'exercici econòmic immediatament anterior.

- La declaració judicial de concurs que impedeixi continuar l'activitat, en els termes de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal.

Així mateix, en cas d'un establiment obert al públic, se n'exigeix el tancament durant la percepció de la prestació.

b) Per força major, determinant del cessament temporal o definitiu de l'activitat econòmica o professional.

c) Per pèrdua de la llicència administrativa, sempre que aquesta constitueixi un requisit per a l'exercici de l'activitat econòmica o professional i no estigui motivada per incompliments contractuals o per la comissió d'infraccions, faltes administratives o delictes imputables a l'autònom sol·licitant.

d) La violència de gènere, determinant del cessament temporal o definitiu de l'activitat de la treballadora autònoma.

e) Per divorci o acord de separació matrimonial, mitjançant la corresponent resolució judicial, en els supòsits en què l'autònom divorciat o separat exerceixi funcions d'ajuda familiar en el negoci de l'excònjuge o de la persona de la qual s'ha separat, en funció de les quals estava inclòs en el corresponent règim de la Seguretat Social, i que es deixen d'exercir a causa de la ruptura o separació matrimonial.

Quan el treballador autònom tingui un o més treballadors a càrrec seu i hi concorri alguna de les causes de l'article 5.1 de la Llei 32/10, és un requisit previ al cessament de l'activitat el cessament dels treballadors (art. 2.2 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

A més, sense perjudici de l'aplicació de les causes anteriors, es troben en **situació legal de cessament d'activitat els TRADE** que cessin l'activitat perquè s'ha extingit el contracte subscrit amb el client del qual depenguin econòmicament, en els supòsits següents (art. 5.2 de la Llei 32/2010):

- Per l'acabament de la durada convinguda en el contracte o conclusió de l'obra o servei.
- Per incompliment contractual greu del client, degudament acreditat.
- Per rescissió de la relació contractual adoptada per una causa justificada pel client, d'acord amb el que estableix la Llei 20/2007.

- Per rescissió de la relació contractual adoptada per una causa injustificada pel client, d'acord amb el que estableix la Llei 20/2007.
- Per mort, incapacitat o jubilació del client, sempre que impedeixi la continuació de l'activitat.

No obstant això, en cap cas no es consideren en situació legal de cessament d'activitat (art. 5.3 de la Llei 32/2010):

- Els qui cessin o interrompin voluntàriament l'activitat, excepte en el supòsit d'incompliment greu del client.
- Els treballadors autònoms econòmicament dependents que, després de cessar en la seva relació amb el client i percebre la prestació per cessament d'activitat, tornin a contractar amb el mateix client en un termini d'un any, a comptar del moment en què es va extingir la prestació.

De manera que, si el treballador contracta amb aquest client en el termini assenyalat, ha de reintegrar la prestació percebuda.

En desplegament del que preveu l'article 5 de la Llei 32/2010, s'estableixen les normes següents (art. 3 del RD 1541/2011):

- En tot cas, el fet causant s'entén produït l'últim dia del mes en què tingui lloc la situació legal de cessament d'activitat.
- En els casos de cessament d'activitat per concurrència de motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius, es computen les pèrdues derivades de l'exercici de la seva activitat en els períodes de referència; es consideren els que siguin immediatament anteriors al cessament en l'activitat, i el seu còmput s'entén des de la concurrència de la causa de cessament.
- Les execucions tendents a cobrar els deutes a què es refereix l'article 5.1.a.2n. de la Llei 32/2010, han de tenir caràcter judicial o administratiu.
- Als efectes d'aquesta prestació, s'entén per força major una força superior a tot control i previsió, aliena al treballador autònom o empresari i que quedi fora de la seva esfera de control, deguda a esdeveniments de caràcter extraordinari que no s'hagin pogut preveure o que, tot i haver-los previst, no s'hagin pogut evitar.
- En els casos de cessament d'activitat com a conseqüència del cessament per part del treballador autònom de les funcions d'ajuda familiar per separació matrimonial o divorci, el fet causant s'ha de produir en el termini dels sis mesos immediatament següents a la resolució judicial o a l'acord que estableixi aquesta separació o divorci.

Les situacions legals de cessament d'activitat dels treballadors autònoms **s'han d'acreditar** per les circumstàncies següents (art. 6.1 de la Llei 32/2010 i 4 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

a) Les causes econòmiques, tècniques, productives o organitzatives, mitjançant una declaració jurada del sol·licitant, a la qual s'han d'adjuntar, en funció del motiu al·legat, els documents de caràcter comptable, professional, fiscal rellevant (declaracions de l'IRPF i de l'IVA o certificat de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària o l'autoritat competent de les comunitats autònomes, en què es recullin els ingressos percebuts), administratiu o judicial, en què s'ha de fer constar la data de producció dels motius.

En cas d'execucions judicials, s'han d'acreditar mitjançant les resolucions judicials que prevegin la concurrència de la causa de cessament.

Si es tracta d'execucions administratives, l'acreditació s'ha de fer amb les resolucions administratives dictades a aquest efecte.

En cas de concurs s'hi ha d'aportar la interlocutòria per la qual s'acorda el tancament de la totalitat de les oficines, els establiments o les explotacions de què sigui titular el deutor, i, quan exerceixi una activitat empresarial, el cessament d'aquesta.

En el supòsit de consellers o administradors de la societat, hi han d'aportar l'acord adoptat en junta o la inscripció de la revocació del càrrec en el Registre Mercantil.

En el cas de socis que prestin altres serveis per a la societat, el document que acrediti el cessament en la prestació i l'acord de la junta, de reducció de capital per pèrdues.

En tots dos casos, s'exigeix que hagi disminuït el patrimoni net de la societat per sota de les dues tercers parts de la xifra del capital, o pèrdues derivades de l'exercici de l'activitat, en un exercici econòmic complet, superiors al 30% dels ingressos, o superiors al 20% en dos exercicis econòmics consecutius i complets, i, en cap cas el primer any natural d'inici de l'activitat no computa a aquests efectes.

Els professionals liberals que requereixin col·legiació per a fer l'activitat professional per compte propi, a més, han d'acreditar el cessament de l'activitat mitjançant un certificat emès pel col·legi professional corresponent, en què es faci constar aquesta circumstància, que s'ha d'acreditar, o bé mitjançant la baixa, o bé mitjançant l'aportació del certificat de col·legiat no exercent, i en tots dos hi ha de figurar la data d'efectes.

b) En cas de **força major**, una declaració jurada, en què ha de constar la data de la producció de la força major, la documentació en què es detalli, mitjançant els mitjans de prova que es considerin necessaris, en què consisteix el succés, la seva naturalesa imprevisible, o previsible però inevitable, la seva relació amb la impossibilitat de continuar amb l'activitat, indicant si la força major és determinant del cessament definitiu o temporal de l'activitat i, en aquest últim cas, la durada del cessament temporal encara que sigui estimada, i qualssevol altres aspectes que permetin a l'òrgan gestor declarar aquesta circumstància (art. 5 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

c) El treballador autònom ha d'acreditar el cessament d'activitat per **pèrdua de llicència administrativa** mitjançant una resolució de l'extinció de les llicències, els permisos o les autoritzacions administratives habilitadors per a l'exercici de l'activitat, segons la normativa vigent, en què consti expressament el motiu de l'extinció, i la seva data d'efectes (art. 6.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

A aquests efectes no es consideren la pèrdua de la llicència que estigui motivada per incompliments contractuals o per la comissió d'infraccions, faltes administratives o delictes imputables a l'autònom sol·licitant, o altres incompliments imputables al treballador autònom que tendeixin a la pèrdua voluntària de la llicència (art. 6.2 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

d) El **divorci o acord de separació matrimonial**, mitjançant la corresponent resolució judicial o acord que correspongui, i la documentació corresponent en què es constati la pèrdua d'exercici de les funcions d'ajuda familiar directa en el negoci, que es realitzaven abans de la ruptura o separació matrimonials.

A l'efecte d'acreditar aquesta situació legal per cessament d'activitat, s'entén per treballador autònom que exerceix funcions d'ajuda familiar aquell que no continuï realitzant l'activitat en el negoci com a conseqüència del divorci o l'acord de separació familiar (art. 8 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

e) En el cas de cessament d'activitat per **mort de l'empresari** titular del negoci, el treballador autònom que estigui fent funcions d'ajuda familiar en el negoci ha de presentar, juntament amb la declaració jurada, un certificat del Registre Civil que acrediti la defunció.

f) Si el cessament d'activitat es produeix com a conseqüència de **jubilació o incapacitat permanent** del titular del negoci, l'entitat gestora o l'òrgan gestor de la prestació per cessament d'activitat ha de sol·licitar a l'INSS, quan sigui necessari per al reconeixement de la prestació, la informació referent a la causa al·legada.

g) En els casos d'un establiment obert al públic, i independentment del que estableixen els apartats anteriors, el treballador autònom ha d'acreditar-ne el tancament, mitjançant alguns dels documents següents:

- Documentació acreditativa del cessament en el subministrament i consum de serveis inherents a l'exercici de l'activitat realitzada en l'establiment, com ara aigua i electricitat.
- Documentació acreditativa de l'extinció, el cessament o el traspàs de les llicències, els permisos o les autoritzacions administratives que siguin necessaris per a l'exercici de l'activitat.
- Documentació acreditativa de la situació de baixa com a subjecte passiu de les obligacions fiscals meritedes com a conseqüència de l'exercici de l'activitat en l'establiment.
- Documentació acreditativa del cessament en la titularitat de la propietat, lloguer, usdefruit, traspàs o qualsevol altre dret que habiliti per a l'exercici de l'activitat en l'establiment.

En el cas dels **TRADE**, les situacions legals de cessament d'activitat s'han d'acreditar per les següents circumstàncies (art. 6.2 de la Llei 32/2010 i 9.3 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

- a) L'acabament de la durada convinguda en el contracte o conclusió de l'obra o servei, mitjançant la comunicació davant el registre corresponent del Servei Públic d'Ocupació amb la documentació que ho justifiqui.
- b) L'incompliment contractual greu del client, mitjançant una comunicació per escrit d'aquest en què consti la data a partir de la qual va tenir lloc el cessament de l'activitat, mitjançant l'acta resultant de la conciliació prèvia, o mitjançant una resolució judicial.
- c) La causa justificada del client, per mitjà d'una comunicació escrita expedida per aquest en un termini de deu dies hàbils des de la concurrència, en què s'ha de fer constar el motiu al·legat i la data a partir de la qual es produeix el cessament de l'activitat del treballador autònom.
- d) La causa injustificada, mitjançant una comunicació expedida pel client en un termini de deu dies hàbils des de la concurrència, en què s'ha de fer constar la indemnització abonada i la data a partir de la qual va tenir lloc el cessament de l'activitat, mitjançant l'acta resultant de la conciliació prèvia o mitjançant una resolució judicial, amb independència que aquesta sigui objecte de recurs per part del client.

e) La mort, la incapacitat o la jubilació del client, mitjançant un certificat de defunció del Registre Civil o una comunicació de l'INSS acreditativa del reconeixement de la pensió de jubilació o incapacitat permanent, quan aquesta circumstància no li consti a l'entitat gestora o l'òrgan gestor de la prestació, i mitjançant la comunicació expedida pel client en què es faci constar la rescissió de la relació com a conseqüència de la jubilació o la incapacitat permanent.

En els supòsits *c*, *d*, i *e*, en cas que no es produeixi la comunicació per escrit, el treballador autònom pot sol·licitar al client, deixant-hi la constància deguda, que compleixi aquest requisit, i si transcorreguts deu dies hàbils des de la sol·licitud el client no respon, el treballador autònom econòmicament dependent pot acudir a l'òrgan gestor i informar-lo d'aquesta situació, aportant-hi una còpia de la sol·licitud realitzada al client i sol·licitant que se li reconegui el dret a la protecció per cessament d'activitat.

Els TRADE han d'adjuntar a la seva sol·licitud la comunicació registrada en el Servei Públic d'Ocupació de l'acabament del contracte amb el client.

B) Requisits

El dret a la protecció per cessament d'activitat es reconeix als treballadors autònoms en els quals concorrin els **requisits** següents (art. 2.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

a) Estar **afiliats** i en situació d'alta i cobertes les contingències professionals, en el RETA, o el RETM, si escau. S'exigeix que tinguin **coberta la protecció dispensada a les contingències derivades d'accidents de treball i malalties professionals**, incloent-hi els del SETA (art. 2.1 de la Llei 32/2010 i 2.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

b) Sol·licitar la baixa en el RETA a causa del cessament de l'activitat.

c) Tenir cobert el període mínim de cotització per cessament d'activitat (art. 8 de la Llei 32/2010, i 12 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre), i a aquest efecte és computable el mes en què es produeixi el fet causant de la prestació.

d) Trobar-se en situació legal de cessament de l'activitat, subscriure el compromís d'activitat al qual es refereix l'article 231 de la LGSS i acreditar disponibilitat activa per a la reincorporació en el mercat de treball per mitjà de les activitats formatives, d'orientació professional i de promoció de l'activitat emprendora a les quals el pugui convocar el Servei Públic d'Ocupació de la corresponent comunitat autònoma, o si escau l'Institut Social de la Marina.

El compromís d'activitat se subscriu per tal de realitzar les activitats formatives, d'orientació professional i de promoció de l'activitat emprenedora i del compliment de les obligacions específiques que estableix l'article 17.1.g i 17.1.h de la Llei 32/2010 (art. 2.1.e del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

e) No haver complert l'edat ordinària per a tenir dret a la pensió contributiva de jubilació, tret que el treballador autònom no tingui acreditat el període de cotització requerit per a això.

f) Trobar-se al corrent en el pagament de les quotes a la Seguretat Social en la data del cessament de l'activitat.

No obstant això, si en la data del cessament de l'activitat no es compleix aquest requisit però es té cobert el període mínim de cotització per a tenir dret a la protecció, l'òrgan gestor convidarà el treballador autònom que, en el termini improrrogable de trenta dies naturals, ingressi les quotes que deu, d'acord amb el que preveu l'article 28 del Decret 2530/1970.

Els **socis treballadors de les cooperatives de treball associat** que hagin optat per l'enquadrament en el RETA han de complir les condicions següents (DA 6a.1 de la Llei 32/2010):

1) Es consideren en situació legal de cessament d'activitat els socis treballadors de cooperatives de treball associat que es trobin en algun dels supòsits següents:

a) Els qui hagin cessat, amb caràcter definitiu o temporal, en la prestació de treball i, per tant, en l'activitat duta a terme en la cooperativa, i perdin els drets econòmics derivats directament d'aquesta prestació per alguna de les causes següents:

- Per expulsió improcedent de la cooperativa.
- Per causes econòmiques, tècniques, organitzatives, productives o de força major.
- Per finalització del període al qual es va limitar el vincle societari de durada determinada.
- Per causa de violència de gènere, en les sòcies treballadores.
- Per pèrdua de la llicència administrativa de la cooperativa.

b) Els aspirants a socis en període de prova que hagin cessat en la prestació de treball durant aquest període per decisió unilateral del consell rector o de l'òrgan d'administració corresponent de la cooperativa.

En tot cas, la protecció per cessament d'activitat no és obligatòria en el cas de socis de cooperatives compresos en el RETA, sempre que aquestes cooperatives disposin d'un sistema intercooperatiu de prestacions socials, complementari al sistema públic, que estableixi un nivell de cobertura, pel que fa a les situacions de cessament d'activitat, almenys equivalent al regulat en la Llei 32/2010 (art. 2.3 de la Llei 32/2010, després de la Llei 27/2011).

2) La declaració de la situació legal de cessament d'activitat dels socis treballadors de cooperatives de treball associat s'ha d'efectuar d'acord amb les normes següents (DA 6a.2 de la Llei 32/2010):

a) En el supòsit d'expulsió del soci, és necessària la notificació de l'acord d'expulsió per part del consell rector de la cooperativa o de l'òrgan d'administració corresponent, indicant-ne la data d'efectes, i en tot cas l'acta de conciliació judicial o la resolució definitiva de la jurisdicció competent que declari expressament la improcedència de l'expulsió.

b) En el cas de cessament definitiu o temporal de l'activitat per motius econòmics, tècnics, organitzatius o de producció.

En aquest últim cas, no s'exigeix el tancament de l'establiment obert al públic en els casos en què no cessin la totalitat dels socis treballadors de la cooperativa de treball associat.

Les causes esmentades s'han d'acreditar mitjançant l'aportació, per part de la societat cooperativa, dels documents a què es refereix l'article 6.1.a de la Llei 32/2010. Així mateix, s'ha d'acreditar un certificat literal de l'acord de l'assemblea general del cessament definitiu o temporal de la prestació del treball i de l'activitat dels socis treballadors.

c) En el cas de cessament definitiu o temporal de l'activitat per força major, és necessari que l'existència d'aquestes causes sigui degudament constatada per l'òrgan gestor de la prestació.

d) En el supòsit de finalització del període al qual es va limitar el vincle societari de durada determinada, és necessari un certificat del consell rector o de l'òrgan d'administració corresponent de la baixa en la cooperativa per aquesta causa i la seva data d'efectes.

e) En el cas de violència de gènere, cal la declaració escrita de la sol·licitant conforme ha cessat o ha interromput la seva prestació de treball en la societat cooperativa, a la qual s'ha d'adjuntar l'ordre de protecció o, si no, l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis sobre la condició de víctima de violència de gènere.

La declaració ha de contenir la data a partir de la qual s'ha produït el cessament o la interrupció.

f) En el cas de cessament durant el període de prova, és necessària una comunicació de l'acord de no-admissió per part del consell rector o de l'òrgan d'administració corresponent de la cooperativa a l'aspirant.

No estan en situació legal de cessament d'activitat els socis treballadors de les cooperatives de treball associat que, després de cessar definitivament en la prestació de treball, i per tant, en l'activitat que duïen a terme en la cooperativa, i d'haver percebut la prestació per cessament d'activitat, tornin a ingressar en la mateixa societat cooperativa en un termini d'un any, a comptar del moment en què es va extingir la prestació. Si el soci treballador reingressa en la mateixa societat cooperativa en el termini assenyalat, ha de reintegrar la prestació percebuda (DA 6a.3 de la Llei 32/2010).

Finalment, quan la cooperativa de treball associat tingui un o més treballadors per compte d'altri, en el supòsit de cessament total de l'activitat de la cooperativa, és un requisit previ al cessament d'activitat dels socis treballadors el cessament dels treballadors d'acord amb les garanties i els procediments regulats en la legislació laboral (DA 6a.5 de la Llei 32/2010).

Així mateix, la protecció per cessament d'activitat també inclou els **treballadors autònoms que exerceixin la seva activitat professional juntament amb altres en règim societari o sota qualsevol altra forma jurídica** admesa en dret, sempre que compleixin els requisits establerts en la Llei 32/2010, amb les peculiaritats següents (DA 7a.1 de la Llei 32/2010):

- Es consideren en situació legal de cessament d'activitat els treballadors autònoms professionals que hagin cessat, amb caràcter definitiu o temporal, en la professió desenvolupada juntament amb altres, per alguna de les causes següents:

- Per la concurrència de motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius establerts en la Llei 32/2010, i determinants de la inviabilitat de prosseguir amb la professió, amb independència que impliqui o no el cessament total de l'activitat de la societat o forma jurídica en què estigui exercint la professió.

No s'exigeix el tancament de l'establiment obert al públic en els casos en què no cessin la totalitat dels professionals de l'entitat, excepte en els casos en què l'establiment estigui a càrrec exclusivament del professional; si bé, en aquest cas, no es pot declarar la situació legal de cessament d'activitat quan el treballador autònom, després de cessar en l'activitat i percebre la prestació per cessament d'activitat, torni a exercir l'activitat professional en la mateixa entitat en un termini d'un any, a comptar del moment en què es va extingir la prestació.

En cas d'incompliment d'aquesta clàusula, ha de reintegrar la prestació percebuda.

- Per les causes ja vistes de força major, determinant del cessament temporal o definitiu de la professió, pèrdua de la llicència administrativa, sempre que aquesta constitueixi un requisit per a l'exercici de la professió i no estigui motivada per incompliments contractuals o per la comissió d'infraccions, faltes administratives o delictes imputables a l'autònom sol·licitant, violència de gènere, divorci o acord de separació matrimonial.
- Quan el treballador autònom professional tingui un o més treballadors a càrrec seu i hi concorri alguna de les causes de l'apartat anterior, és un requisit previ el cessament dels treballadors en els termes abans assenyalats.

C) Acció protectora

El sistema de protecció per cessament de l'activitat comprèn les prestacions següents (art. 3 de la Llei 32/2010):

a) **Prestació econòmica** per cessament total, temporal o definitiu, de l'activitat.

La **base reguladora** de la prestació econòmica per cessament d'activitat és la mitjana de les bases per les quals s'hagi cotitzat durant els dotze mesos contínuats i immediatament anteriors a la situació legal de cessament, i a aquest efecte es computa el mes complet en què es produeixi aquesta situació (art. 9.1 de la Llei 32/2010 i 13.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

La quantia de la prestació, durant tot el període de gaudi, es determina aplicant a la base reguladora el següent **percentatge**: el 70% (art. 9.2 de la Llei 32/2010).

La **quantia màxima** de la prestació per cessament d'activitat és del 175% de l'IPREM, excepte quan el treballador autònom tingui un o més fills a càrrec seu; en aquest cas, la quantia és, respectivament, del 200% o del 225% d'aquest indicador (art. 9.2 de la Llei 32/2010).

La **quantia mínima** de la prestació per cessament d'activitat és del 107% o del 80% de l'IPREM, segons que el treballador autònom tingui fills al seu càrrec o no (art. 9.2 de la Llei 32/2010).

A l'efecte de calcular les quanties màxima i mínima de la prestació per cessament d'activitat s'han de tenir en compte les mateixes regles que en el règim de treballadors per compte d'altri (art. 13.2 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Als col·lectius que, de conformitat amb les disposicions que despleguen les normes de cotització a la Seguretat Social, hagin triat una base mínima de cotització inferior a la base mínima ordinària de cotització per als treballadors per compte propi o autònoms, no els és aplicable la quantia mínima de la prestació per cessament d'activitat que preveu l'article 9.2 de la Llei 32/2010.

b) Abonament de la cotització de la Seguretat Social del treballador autònom, per contingències comunes, al règim corresponent.

En aquest cas, l'òrgan gestor s'ha de fer càrrec de la quota que correspongui durant la percepció de les prestacions econòmiques per cessament d'activitat, a partir del mes immediatament següent al del fet causant del cessament d'activitat. Durant aquest període la base de cotització correspon a la base reguladora de la prestació per cessament d'activitat.

Els col·lectius que, durant l'activitat, cotitzin per una base reduïda, han de cotitzar per una base de cotització reduïda, durant la percepció de la prestació per cessament d'activitat.

En els supòsits de violència de gènere, no hi ha l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social, i hi és aplicable l'article 21.5 de la Llei orgànica 1/2004, segons el qual el període de sis mesos és considerat de cotització efectiva als efectes de les prestacions de la Seguretat Social.

c) Mesures de formació, orientació professional i promoció de l'activitat emprendora dels treballadors autònoms beneficiaris d'aquest.

D) Dinàmica de la prestació econòmica

Els treballadors autònoms que compleixin els requisits establerts han de **sol·licitar** a la mateixa MATEPSS amb la qual tinguin coberta la protecció dispensada a les contingències derivades d'accidents de treball i malalties professionals el reconeixement del dret a la protecció per cessament de l'activitat (art. 7.1 de la Llei 32/2010 i 11.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

El dret comença a partir del primer dia del mes immediatament següent a aquell en què es va produir el fet causant del cessament de l'activitat.

Quan el TRADE hagi finalitzat la relació amb el client principal, per a tenir dret al gaudi de la prestació, no pot tenir activitat amb altres clients a partir del dia en què iniciï el cobrament de la prestació (art. 7.1 de la Llei 32/2010).

El reconeixement de la situació legal de cessament d'activitat es pot sol·licitar fins a l'últim dia del mes següent a aquell en què es va produir el cessament de l'activitat (art. 11.2 del RD 1451/2011, de 31 d'octubre).

El termini comença a computar a partir de la data en què s'hagi fet constar en els corresponents documents que acreditin la concurrència d'aquestes situacions (art. 7.2 de la Llei 32/2010).

Quan es presenti la sol·licitud una vegada transcorregut aquell termini, i sempre que el treballador autònom compleixi la resta de requisits legalment previstos, s'han de descomptar del període de percepció els dies que hi hagi entre la data en què hauria d'haver presentat la sol·licitud i la data en què la va presentar. El dret neix a partir del dia de la presentació (art. 7.3 de la Llei 32/2010 i 11.2 del RD 1451/2011, de 31 d'octubre).

Una vegada presentada la sol·licitud amb la documentació corresponent, l'òrgan gestor ha de requerir al treballador autònom perquè, en el termini de deu dies hàbils, esmeni els defectes que s'hi observin o aporti els documents preceptius no presentats amb la finalitat d'acreditar la situació legal de cessament de l'activitat (art. 11.4 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

L'òrgan gestor ha de resoldre en el termini de trenta dies hàbils des que rebi la sol·licitud amb tota la documentació preceptiva.

Contra aquest es pot formular una reclamació prèvia, sempre davant el mateix òrgan gestor abans d'acudir davant l'òrgan jurisdiccional de l'ordre social competent, o bé es pot acudir directament a la via jurisdiccional.

El treballador ha de comparèixer en el termini de quinze dies hàbils des de la recepció d'aquesta, davant el Servei Públic d'Ocupació corresponent, a fi de formalitzar-hi la inscripció, si no l'ha efectuat prèviament.

Finalment, l'òrgan gestor s'ha de fer càrrec de la quota de la Seguretat Social a partir del mes immediatament següent al del fet causant del cessament de l'activitat, sempre que s'hagi sol·licitat en el termini previst, i si la sol·licitud es presenta una vegada transcorregut el termini fixat, s'ha d'aplicar a la cotització el mateix descompte de dies que estableix l'article 11.3 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre (art. 7.4 de la Llei 32/2010 i 11.6 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Així mateix, quan el TRADE hagi finalitzat la relació amb el client principal, en cas que, en el mes posterior al fet causant, tingui activitat amb altres clients, el pagament i la cotització de la prestació s'ha d'efectuar a partir de la finalització d'aquestes activitats (art. 7.4 del Llei 32/2010 i 11.7 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

La **durada de la prestació** per cessament de l'activitat està en funció dels períodes de cotització efectuats dins els quaranta-vuit mesos anteriors a la situació legal de cessament d'activitat, dels quals almenys dotze han de ser continuats i immediatament anteriors a aquesta situació de cessament, prenent en con-

sideració a aquests efectes el mes en què aquesta es produeixi, d'acord amb l'escala següent (art. 8.1 de la Llei 32/2010 i 12.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

Període de cotització (mesos)	Període de la protecció (mesos)
De 12 a 17	2
De 18 a 23	3
De 24 a 29	4
De 30 a 35	5
De 36 a 42	6
De 43 a 47	8
De 48 en endavant	12

La durada de la protecció es reconeix en mesos i es consumeix per mesos, excepte quan concorrin situacions de descompte, reducció o represa de la prestació en què el consum de la durada de la prestació i la cotització a la Seguretat Social es poden efectuar per dies, considerant a aquests efectes que cada mes està integrat per trenta dies; i si la represa es produeix pel cessament de l'activitat en el treball autònom, el consum de la durada i la cotització a la Seguretat Social s'han d'efectuar per mesos (art. 12.4 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

El treballador autònom al qual s'hagi reconegut el dret a la prestació econòmica per cessament de l'activitat i n'hagi gaudit pot **tornar a sol·licitar un nou reconeixement**, sempre que hi concorrin els requisits legals i hagin transcorregut divuit mesos des del reconeixement de l'últim dret a la prestació (art. 8.2 de la Llei 32/2010, en la redacció de la Llei 35/2010, de 17 de setembre, i 11.8 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Als efectes de **determinar el període de cotització** s'hi han d'aplicar les regles següents (art. 8.3 de la Llei 32/2010):

a) S'han de tenir en compte exclusivament les cotitzacions per cessament de l'activitat efectuades al règim especial corresponent.

Per això, en cap cas no es pot aplicar el còmput recíproc de cotitzacions per cessament d'activitat i de cotitzacions per desocupació (art. 12.3 del RD 1451/2011, de 31 d'octubre), ni per cessament d'activitat entre el RETA i el RETM (art. 12.6 del RD 1451/2011, de 31 d'octubre).

b) S'han de tenir en compte les cotitzacions per cessament d'activitat que no hagin estat computades per al reconeixement d'un dret anterior de la mateixa naturalesa.

c) Els mesos cotitzats es computen com a mesos complets.

d) Les cotitzacions que van generar l'última prestació per cessament d'activitat no es poden computar per al reconeixement d'un dret posterior.

Finalment, en els casos de treballadors autònoms entre els seixanta anys complerts en el moment que es produeixi el fet causant del cessament de l'activitat i l'edat en què es pugui tenir dret a la pensió per jubilació, s'incrementa la durada de la prestació, amb el desenvolupament següent (DA 1a. de la Llei 32/2010 i art. 12.5 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

Període de cotització (mesos)	Període de la protecció (mesos)
De 12 a 17	2
De 18 a 23	4
De 24 a 29	6
De 30 a 35	8
De 36 a 42	10
De 43 en endavant	12

La durada reconeguda no s'amplia pel fet que el treballador compleixi seixanta anys durant la percepció de la prestació (art. 12.2 del RD 1451/2011, de 31 d'octubre).

El dret a la protecció per cessament d'activitat la suspèn l'òrgan gestor en els supòsits següents (art. 10.1 de la Llei 32/2010):

a) Durant el període que correspongui per imposició d'una sanció per infracció lleu o greu, en els termes que estableix el TRLISOS.

b) Durant el compliment de condemna que impliqui la privació de llibertat.

c) Durant el període de realització d'un treball per compte propi o per compte d'altri, excepte en els casos que produeixin l'extinció del dret.

El dret a la protecció per cessament d'activitat se **suspèn** i es **reprèn** d'acord amb les regles següents:

- En els casos en què la suspensió del dret a la prestació de cessament d'activitat es produeixi per la realització d'un treball per compte d'altri, el treballador ha d'haver cessat involuntàriament en el treball per a la represa de la prestació.

A aquests efectes es considera treball tota activitat, que generi o pugui generar retribució o ingressos econòmics, per compte d'altri o pròpia, incompatibles amb aquesta protecció.

- El dret a la protecció per cessament de l'activitat queda **suspès** en els supòsits de trasllat de residència a l'estranger en els mateixos termes que els treballadors per compte d'altri en les prestacions per desocupació.
- Quan s'hagi suspès el dret a la protecció per cessament de l'activitat per qualsevol causa, es pot reprendre la prestació i la cotització a la Seguretat Social, sempre que se sol·liciti en el termini dels quinze dies hàbils següents al de la finalització d'aquesta causa.

La protecció per cessament de l'activitat es **reprèn** amb la sol·licitud prèvia de l'interessat, sempre que aquest acrediti que ha finalitzat la causa de suspensió i que es manté la situació legal de cessament de l'activitat (art. 10.3 de la Llei 32/2010).

El dret a la represa neix a partir de la finalització de la causa de suspensió, sempre que se sol·liciti en el termini dels quinze dies següents per la prestació econòmica pendent de percebre, i també a la cotització, a partir del primer dia del mes següent al de la sol·licitud de la represa (art. 10.3 de la Llei 32/2010).

El dret a la protecció per cessament d'activitat s'extingeix en els casos següents (art. 11.1 de la Llei 32/2010):

- a) Per exhauriment del termini de durada de la prestació.
- b) Per imposició de les sancions en els termes establerts en el TRLISOS.
- c) Per la realització d'un treball per compte d'altri o propi durant un temps igual o superior a dotze mesos; en aquest últim cas, sempre que generi el dret a la protecció per cessament d'activitat com a treballador autònom.
- d) Per compliment de l'edat de jubilació ordinària, excepte quan no es reuneixin els requisits per a accedir a la pensió de jubilació contributiva.

En aquest supòsit la prestació per cessament d'activitat s'extingeix quan el treballador autònom compleixi la resta de requisits per a accedir a aquesta pensió, o bé s'exhaureixi el termini de durada de la protecció.

- e) Per reconeixement de pensió de jubilació o d'incapacitat permanent.
- f) Per trasllat de residència a l'estranger, excepte en els casos que es determinin reglamentàriament.
- g) Per renúncia voluntària al dret.

h) Per defunció del treballador autònom.

Quan el dret a la prestació s'extingeixi com a conseqüència de la realització d'un treball per compte propi, el treballador autònom pot optar, en cas que se li reconegui una nova prestació, entre:

- Reobrir el dret inicial pel període que li restava i les bases i els tipus que li corresponien.
- Percebre la prestació generada per les noves cotitzacions efectuades, i quan el treballador autònom opti per la prestació anterior, les cotitzacions que van generar aquella prestació per la qual no hagi optat no es poden computar per al reconeixement d'un dret posterior (art. 11.2 de la Llei 32/2010).

A falta d'opció, es considera exercida l'opció per l'última protecció de cessament d'activitat reconeguda (art. 16.2 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Quan el dret a la protecció per cessament d'activitat s'extingeixi per la realització d'un treball per compte propi i el treballador autònom opti una vegada incurs en una nova situació de cessament d'activitat per a reobrir el dret inicial, s'hi han d'aplicar les regles següents (art. 16.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre):

- a) Les cotitzacions que van generar la protecció per cessament d'activitat per la qual no s'hagi optat no es poden computar per al reconeixement d'un dret a aquesta protecció posterior.
- b) La reobertura comporta el dret a percebre la prestació inicial per cessament de l'activitat que queda, per la quantia reconeguda en el moment del naixement del dret, i la cotització a la Seguretat Social per la base reguladora corresponent al naixement del dret inicial.
- c) El dret a la reobertura de la prestació i a la cotització a la Seguretat Social neix a partir del dia primer del mes següent al del cessament d'activitat.

E) Incompatibilitats del dret a la prestació econòmica

La percepció de la prestació econòmica per cessament de l'activitat és incompatible amb el treball per compte propi, encara que la seva realització no impliqui la inclusió obligatòria en el RETA, i amb el treball per compte d'altri (art. 12.1 de la Llei 32/2010).

La incompatibilitat amb el treball per compte propi té com a excepció els treballs agraris sense finalitat comercial en les superfícies dedicades a horts familiars per a l'autoconsum, i els adreçats al manteniment en bones condicions agràries i mediambientals previst en la normativa de la Unió Europea per a les

terres agràries. Aquesta excepció també inclou els familiars col·laboradors inclosos en el RETA que també siguin perceptors de la prestació econòmica per cessament d'activitat (art. 12.1 de la Llei 32/2010).

El dret a la prestació econòmica és incompatible amb l'obtenció de pensions o prestacions de caràcter econòmic del sistema de la Seguretat Social, tret que aquestes hagin estat compatibles amb el treball que va donar lloc a la prestació per cessament d'activitat, i amb les mesures de foment del cessament de l'activitat regulades per una normativa sectorial per a diferents col·lectius, o les que es puguin regular en el futur amb caràcter estatal (art. 12.1 de la Llei 32/2010).

En el supòsit que el fet causant de la protecció per cessament de l'activitat es produeixi mentre el treballador autònom es troba en situació de maternitat o d'incapacitat temporal, s'hi apliquen les regles generals, si bé en el RETA no es dóna un règim jurídic similar al de treballadors per compte d'altri en cas d'IT derivada de contingències professionals (art. 13.1 de la Llei 32/2010).

El treballador autònom té l'obligació de comunicar i d'acreditar la situació de cessament de l'activitat a l'òrgan gestor que abona la prestació d'incapacitat temporal o maternitat dins dels 15 dies següents al que es produeix el cessament de l'activitat (art. 17.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

F) Gestió i pagament de la prestació econòmica

La gestió de la prestació per cessament d'activitat correspon a la MATEPSS amb la qual el treballador autònom tingui concertada la cobertura de les contingències professionals i de la protecció per cessament de l'activitat en el moment del cessament (art. 16.1 de la Llei 32/2010 i 28.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Correspon a la MATEPSS procedir al reconeixement, suspensió, extinció i represa de les prestacions, i al pagament, sense perjudici de les atribucions reconegudes als òrgans competents de l'Administració en matèria de sancions per infraccions en l'ordre social (art. 16.1 de la Llei 32/2010).

El **pagament** de la prestació per cessament d'activitat s'ha de fer per mensualitats de trenta dies, o pels dies que corresponguin del mes i el dret a la percepció de cada mensualitat de la prestació per cessament d'activitat caduca al cap de l'any del respectiu venciment (art. 20.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Les **mesures de formació, orientació professional i promoció de l'activitat emprendora** dels treballadors autònoms beneficiaris de la protecció per cessament d'activitat les gestiona el Servei Públic d'Ocupació de la comunitat autònoma competent, en proporció al nombre de beneficiaris que gestionin (art. 14.4 de la Llei 32/2010 i art. 23 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

Els serveis públics d'ocupació han de dur a terme les accions específiques i verificar el compliment de les obligacions establertes per a aquests beneficiaris, i han de comunicar els incompliments d'aquestes obligacions als òrgans gestors de la protecció del cessament d'activitat corresponent, en el moment en què es produeixin o es coneguin (art. 27.1 del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

A aquests efectes, els serveis públics d'ocupació poden requerir en qualsevol moment la compareixença dels beneficiaris de la prestació per cessament d'activitat.

A aquests efectes les MATEPSS han de comunicar mensualment al SEPEE les resolucions que s'hagin dictat i reconèixer al treballador autònom les prestacions.

Finalment, hi ha la possibilitat que els beneficiaris del dret a la prestació per cessament en l'activitat puguin percebre una part del valor actual de l'import de la prestació que els pugui correspondre en funció de les cotitzacions efectuades, o bé el poden percebre íntegrament (**pagament únic**) (DA 14a. de la Llei 32/2010 i 4a. del RD 1541/2011, de 31 d'octubre) en termes similars a la percepció en pagament únic de la prestació de desocupació dels treballadors per compte d'altri.

La percepció de la prestació en un pagament únic és compatible amb altres ajudes que es puguin obtenir per a la promoció del treball autònom o la constitució o integració en cooperatives o societats laborals.

2.2. El règim especial de treballadors del mar (RETM)

Es regula mitjançant el Reglament del RETM, aprovat pel Decret 1867/1970 – RRETM– i pel Text refós de les lleis 116/1969, de 30 de desembre, i 24/1972, de 21 de juny, aprovat pel Decret 2864/1974, de 30 d'agost. La Llei 40/2007 fa una nova redacció d'alguns preceptes.

2.2.1. Àmbit subjectiu

Estan inclosos en el RETM els treballadors o assimilats que es dediquin a la realització d'alguna de les activitats maritimopesqueres, en la seva condició de treballadors per compte d'altri, per compte propi o assimilats, segons la classificació que veurem a continuació.

a) Treballadors per compte d'altri, retribuïts a salari o “a la part”, ocupats en qualsevol de les activitats següents:

- Marina mercant.

- Pesca marítima en qualsevol de les modalitats.
- Extracció d'altres productes del mar, incloent-hi productes petrolífers.
- Trànsit interior de ports i embarcacions esportives i d'esbarjo i practicatge.
- Treballs de caràcter administratiu, tècnic i subaltern de les empreses dedicades a les activitats anteriors.
- Estibadors portuaris, exclosos els treballadors que realitzen en els ports activitats administratives i de responsabilitat en el grup dels estibadors portuaris (STS de 4 de maig, rec. 1546/2004, i 27 de juliol de 2005, rec. 2940/2004).
- Servei auxiliar sanitari i de fonda i cuina prestat als emigrants espanyols a bord de les embarcacions que els transporten.
- Pràctiques professionals per a l'obtenció del títol de capità o cap de màquines.
- Personal al servei de les confraries de pescadors i les seves federacions i de les cooperatives del mar.
- qualsevol altra activitat maritimopesquera que sigui objecte d'inclusió.

b) Assimilats a treballadors per compte d'altri: armadors d'embarcacions que prestin serveis en aquestes, sempre que:

- Excedeixin les deu tones de registre brut;
- La tripulació superi les cinc persones;
- Figuri en el rol de l'embarcació com a tripulant o tècnic;
- Percebi com a retribució al seu treball una participació en l'"import menor" (és a dir, els rendiments de la pesca o "import major", menys les despeses) o un salari com els tripulants.
- Es tracti de consellers i administradors de societats mercantils capitalistes l'objecte de les quals sigui la realització d'una activitat maritimopesquera, sempre que no tinguin el control d'aquestes en els termes que estableix la DA 27a.1 de la LGSS, quan l'acompliment del càrrec comporti la realització de les funcions de direcció i gerència de la societat, i són retribuïts per això o per la seva condició de treballadors per compte d'aquesta (art. 97.2.k de la LGSS).

Als efectes dels treballadors i els seus assimilats, es consideren empresaris (art. 10.4 del RD 84/1996):

- El navilier, armador o propietari d'embarcacions o d'instal·lacions maritimopesqueres.
- Les agrupacions portuàries d'interès econòmic.
- Les empreses prestadores del servei portuari bàsic de càrrega, estiba, desestiba, descàrrega i transbordament de mercaderies.
- Les corporacions de pràctics de ports o entitats que les substitueixin.
- Les cooperatives del mar, les confraries de pescadors i les seves federacions.
- Els treballadors autònoms respecte dels treballadors a càrrec seu.
- Les consignatàries de vaixells i agències d'embarcament marítim.

c) Treballadors per compte propi o autònoms que realitzin habitualment, personalment o directament, alguna de les activitats següents, sempre que constitueixin el mitjà fonamental de vida i hi concorrin les altres circumstàncies que reglamentàriament es determinin respecte de cadascuna d'aquestes activitats:

- Armadors de petites embarcacions que reuneixin les condicions següents:
  - Que l'embarcació no excedeixi les deu tones de registre brut.
  - Que realitzin el seu treball a bord de l'embarcació, enrolats com a tècnics o tripulants.
  - Que el nombre de tècnics i tripulants enrolats en l'embarcació, incloent-hi l'armador, no excedeixi els cinc.
- Persones que es dediquin a l'extracció de productes del mar, com mariscadors, recollidors d'algues i anàlegs.
- Xarxaires que no realitzin les feines per compte d'una empresa pesquera determinada, encara que s'agrupin amb altres per a la realització de les activitats, sempre que no ocupin més de quatre treballadors.
- Pràctics de port.
- Cònjuge i parents per consanguinitat o afinitat, fins al segon grau inclòs, de qualsevol dels treballadors per compte propi inclosos en el RETM, que treballin amb ells en les seves explotacions habitualment, convisquin amb

el cap de família, en depenguin econòmicament, i reuneixin les altres condicions que es determinin reglamentàriament.

- Treballadors que exerceixin les funcions de direcció i gerència que comporta l'acompliment del càrrec de conseller o administrador, o prestin altres serveis per a una societat mercantil capitalista, a títol lucratiu i de forma habitual, personal i directa, sempre que tinguin el control efectiu, directe o indirecte, d'aquella (DA 27a.3 de la LGSS).
- Oficials de la marina mercant si treballen per compte propi i estan inclosos en el RETA (Ordre de 6 d'abril de 1981).

Es presumeix que les activitats anteriors constitueixen el mitjà fonamental de vida, sempre que n'obtinguin ingressos per a atendre les seves pròpies necessitats o, si escau, les de la unitat familiar, tot i que amb caràcter ocasional o permanent realitzin altres treballs no específicament marítimopesquers determinants o no de la inclusió en qualsevol altre dels règims del sistema de la Seguretat Social.

Es presumeix *iuris tantum* que els ingressos no constitueixen el principal mitjà de vida quan el treballador o els parents fins al tercer grau que convisquin amb ell siguin titulars d'un negoci mercantil o industrial. Si s'exerceixen altres tasques ocasionals, és rellevant l'entitat econòmica de les activitats. Així en el TSJ de Catalunya de 22 d'abril de 1992 (ar. 2309).

d) Tasques marítimes per a empresaris no marítimes. En el supòsit d'empresaris que no tinguin aquesta consideració de marítimes, si ocupen treballadors en activitats que tenen aquest caràcter, hi han de quedar inclosos. En aquest cas es trobarien les empreses dedicades a activitats com la recerca oceanogràfica, la recollida de residus marítimes, la construcció, etc.

Les empreses que no facin activitat marítimopesquera i contractin amb empreses de serveis personal que sí que duen a terme activitats incloses en el camp d'aplicació. En aquest últim supòsit, cal atènyer-se al treball efectivament realitzat.

e) Vaixells estrangers. Una altra qüestió és la del treball a bord de vaixells de pavelló estranger. És molt freqüent que treballadors del mar espanyols s'embarquin en vaixells de pavelló estranger, dependents o no d'empreses espanyoles i, davant aquesta situació, sorgeix la problemàtica de si aquests treballadors poden estar inclosos en la Seguretat Social espanyola a través del RETM. El fet que puguin o no estar enquadrats en aquest règim especial dependrà fonamentalment de l'estat el pavelló del qual enarbori el vaixell.

Cal partir de la premissa que un vaixell es considera territori de l'estat la bandera del qual enarbori i que la majoria dels estats, a l'hora d'aplicar la legislació de la Seguretat Social es basen en el principi de territorialitat, és a dir, s'hi

aplica la legislació del lloc on s'exerceix l'activitat. D'aquesta manera, com que el lloc on s'exerceix l'activitat, el vaixell, és territori d'un altre estat, no hi seria aplicable la legislació espanyola i no es podrien enquadrar en el RETM.

No obstant això, hi ha una sèrie d'excepcions. En primer lloc, cal tenir en compte el supòsit que l'estat el pavelló del qual enarbori el vaixell sigui un **estat de l'espai econòmic europeu**. En aquest cas, si el treballador és espanyol, resideix a Espanya i hi ha un pagador o un representant de l'empresa a Espanya, independentment de l'estat comunitari el pavelló del qual enarbori el vaixell, estarà sotmès a la legislació espanyola i, per tant, enquadrat en el RETM.

Aquesta mateixa excepció, o molt similar, al principi de territorialitat es recull en molts **convenis bilaterals de Seguretat Social**. En aquest cas, si el vaixell en el qual exerceix l'activitat el treballador espanyol, resident a Espanya i amb pagador a Espanya, està abanderat en un estat amb el qual Espanya té subscrit un conveni bilateral de Seguretat Social que inclogui aquesta excepció, el treballador quedarà sotmès a la legislació espanyola.

En cas que el vaixell enarbori pavelló d'un estat amb el qual Espanya tingui subscrit un conveni de Seguretat Social que no inclogui l'excepció al principi de territorialitat, el treballador estarà sotmès a la legislació de l'altre estat, encara que les cotitzacions que corresponguin a aquests períodes es puguin totalitzar posteriorment a l'hora d'accedir a una prestació.

Però el supòsit més freqüent és el de treball en un vaixell amb el qual Espanya no té subscrit cap conveni ni cap instrument internacional de Seguretat Social, és a dir, el supòsit de les comunament anomenades **banderes de conveniència**. S'entén per vaixells de bandera de conveniència els que estan abanderats en estats que són considerats com a paradisos fiscals i amb els quals Espanya no té subscrit cap conveni bilateral o multilateral en matèria de Seguretat Social.

Els treballadors enrolats en aquests vaixells, d'acord amb el principi de territorialitat, quedaran sotmesos a la legislació sobre Seguretat Social existent al país d'abanderament del vaixell. Ara bé, pot ser que els treballadors subscriguin un conveni especial amb la Seguretat Social espanyola, concretament el conveni especial a favor d'emigrants (RD 996/1986, de 25 d'abril) .

No obstant això, la legislació espanyola preveu dos supòsits en els quals els treballadors espanyols a bord de vaixells de bandera de conveniència podrien quedar inclosos, de forma obligatòria, en la Seguretat Social espanyola: els vaixells del segon registre de les Canàries i els vaixells de les societats mixtes.

2.2.2. Actes d'enquadrament

Els empresaris que hagin d'ocupar al seu servei treballadors inclosos en el camp d'aplicació del RETM, com a requisit previ i indispensable per a la iniciació de les seves activitats, s'han d'inscriure en el **Registre** que a aquest efecte porta l'Institut Social de la Marina (ISM), comprensiu d'empreses, embarcacions i instal·lacions.

En el mateix acte de la inscripció, els treballadors per compte propi i els armadors estan obligats a concertar amb l'ISM o amb una MATEPSS la protecció de les contingències d'accidents de treball i malalties professionals pel que fa a si mateixos, i a més com a empresaris dels treballadors per compte d'altri que ocupin (art. 48.4 del RD 84/1996).

L'**embarcació es considera una empresa** als efectes d'inscripció, altes i baixes i cotització, la qual cosa permet un control de la recaptació i el grup de cotització, en dependre en gran manera del tonatge del vaixell i de l'aplicació de coeficients reductors de cotització i als efectes de la jubilació. Es lliura a l'empresari un document d'inscripció per cada embarcació o instal·lació. El número d'inscripció és únic per a cada empresari dins de cada província, i als efectes d'identificació s'assigna un número a cada embarcació. Aquest número d'inscripció s'ha d'annotar en el **rol o llicència de l'embarcació**, com a requisit imprescindible per a poder ser despatxada per les autoritats de la Marina (art. 48.1.1r. del RD 84/1996) i autoritzar la sortida al mar de l'embarcació. El canvi d'embarcació, encara que depengui de la mateixa empresa, obliga a tramitar les baixes i altes corresponents.

Així mateix s'assigna a cada embarcació un **codi de compte de cotització** propi, del qual es pren nota en el **Registre d'Empresaris** (art. 48.1 del RD 84/1996). Aquest codi identifica cada embarcació i s'ha d'annotar en el seu rol o llicència. Si hi ha armadors assimilats a treballadors per compte d'altri i treballadors per compte d'altri s'assignen diversos codis de compte.

Els actes d'enquadrament s'han de dur a terme per mitjà de l'ISM per la TGSS (art. 48.3 del RD 84/1996).

La formalització de l'afiliació, les altes, les baixes i les variacions de dades de treballadors presenta la peculiaritat que, quan es tracti de personal a bord d'embarcacions que navegui o pesqui en zones allunyades del lloc en què estigui inscrita l'empresa, el termini per a la formalització d'aquests actes és de sis dies naturals, que comencen a comptar de l'arribada del vaixell al port de la província d'inscripció (art. 48.2 del RD 84/1996).

El treballador per compte propi titular de l'explotació ha de respondre dels actes d'enquadrament en els termes que hem vist més amunt en el RETA (art. 40.2. del RD 84/19986).

2.2.3. Cotització

Als efectes de cotització i la consegüent repercussió en l'acció protectora, els treballadors compresos en el RETM es classifiquen en tres grups (art. 54 del RD 84/1996):

- **Grup primer.** Treballadors per compte d'altri retribuïts a salari, sigui quina sigui l'activitat que realitzen, i treballadors per compte d'altri retribuïts "a la part" que cotitzin en els mateixos períodes i les mateixes quanties que els de l'apartat anterior: que prestin servei en embarcacions dedicades al transport marítim, que treballin en **embarcacions pesqueres de més de cent cinquanta tones de registre brut**, i els no inclosos en els supòsits anteriors que optin, d'acord amb els seus empresaris, per cotitzar en la mateixa quantia i forma que per als retribuïts a salari.
- **Grup segon.** Treballadors retribuïts "a la part" que prestin serveis en **embarcacions pesqueres de més de deu tones de registre brut i fins a cent cinquantas tones incloses**. Al seu torn es classifiquen en:
  - **Grup segon A).** Treballadors que prestin serveis en embarcacions pesqueres compreses entre 50,01 i 150 tones de registre brut.
  - **Grup segon B).** Treballadors que prestin serveis en embarcacions pesqueres compreses entre 10,01 i 50 tones de registre brut.
- **Grup tercer.** Treballadors per compte propi o autònoms inclosos en el RETM i treballadors retribuïts "a la part" que prestin serveis en **embarcacions pesqueres de fins a deu tones de registre brut**.

La cotització és com en el règim general, però presenta les particularitats següents (art. 52 del RD 2064/1995):

- Les bases de cotització s'obtenen prenent com a base les **remuneracions efectivament percebudes en salari**, segons les normes que conté el RGSS.
- Si hi ha **retribució "a la part"**, supeditada al producte obtingut, i en què intervenen molts factors (climatològics, comercials, ecològics, etc.), hi ha més flexibilitat en la quantificació de les bases de cotització, que es determinen anualment mitjançant una ordre del Ministeri de Treball (actualment d'Ocupació). La determinació s'efectua per províncies, modalitats de pesca i categories professionals, sobre la base dels valors mitjans de remuneració percebuda l'any precedent.

Respecte de la cotització per **contingències professionals**, hi ha una equiparació dels grups I i II amb les del règim general. En el grup III hi ha un sistema de determinació anual mitjançant una ordre del Ministeri de treball.

L'article 19.6 del Text refós preveu, per als **grups II i III**, l'establiment d'uns **coeficients correctors sobre la base de cotització**, tenint en compte l'activitat i la capacitat econòmica de l'empresa. Aquesta reducció del cost de les cotitzacions no perjudica el càlcul de les prestacions, ja que es pren la base de cotització no reduïda.

En el **registre especial de les Canàries** els vaixells gaudeixen d'una bonificació d'un 90% en la cotització. Afecta empreses inscrites en el registre especial o no inscrites, però que realitzen serveis regulars entre les Illes Canàries i entre aquestes i el territori nacional (art. 73 de la Llei 19/1994).

També hi ha algunes especialitats en matèria de recaptació de les quotes del RETM: les ingressen les empreses, però hi ha altres sistemes recaptatoris (pòlisses col·lectives, concerts amb entitats professionals, etc.).

A partir de l'1 de gener de 2013, el tipus de cotització per contingències comunes dels treballadors per compte propi és el 29,30% o el 29,80% si l'interessat no està acollit al sistema de protecció per cessament d'activitat.

La DA 35a. de la LGSS, modificada pel RDL 4/2013, preveu com a mesures de foment de l'ocupació **bonificacions en la cotització per a joves emprenedors**. Vegeu el que s'ha dit més amunt en el RETA.

També es preveuen reduccions i bonificacions de quotes a la Seguretat Social per a les **persones amb discapacitat** que s'estableixin com a treballadors per compte propi (DA 11a. de la Llei 45/2012, modificada pel RDL 4/2013).

2.2.4. Acció protectora

Els treballadors per compte d'altri i assimilats tenen la mateixa protecció del RGSS prevista per als accidents de treball i malalties professionals.

En el cas dels treballadors per compte propi es defineix l'accident de treball com en el RETA.

El concepte d'accident de treball dels armadors assimilats a treballadors per compte d'altri és el dels treballadors per compte propi (art. 40.6 del Decret 2864/1974, que remet a l'art. 41).

2.2.5. Prestacions

En el cas dels treballadors per compte propi, per al reconeixement de les corresponents prestacions econòmiques de la Seguretat Social és necessari que el causant es trobi al corrent en el pagament de les cotitzacions de la Seguretat Social (art. 65.1 del RRETM), i hi és aplicable el mecanisme d'"invitació al pagament" que preveu l'article 28.2 del Decret 2520/1970 (DA 39a. de la LGSS).

Assistència sanitària

La prestació per assistència sanitària presenta algunes especialitats. Els treballadors embarcats tenen dret, en tot cas, a l'assistència sanitària, i es presta (art. 71 del RRETM i 34.3 del TRRETM): quan es trobin a bord, amb càrrec a les empreses, d'acord amb les obligacions establertes en aquesta matèria, sense perjudici de les millores que l'entitat gestora pugui establir en aquesta assistència, i quan es trobin en ports estrangers, també amb càrrec a les seves empreses.

Quan es tracti de treballadors per compte propi, es produeix la pèrdua del dret si el treballador deixa d'estar al corrent del pagament de les quotes, tret que l'estigui percebent en el moment que se suspengui la cotització per un termini de trenta dies (domiciliària o ambulatoria) o fins a l'alta mèdica (hospitalització) (art. 70.2 i 3 del RRETM i 34.5 del TRRETM).

Incapacitat temporal

La prestació per incapacitat temporal protegeix els treballadors per compte d'altri i assimilats, en els termes que estableix el RGSS, i els treballadors per compte propi, en els termes que estableix el RETA (RD 1273/2003, de 10 d'agost).

Maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs

Els treballadors inclosos en el RETM tenen dret a les prestacions per maternitat i paternitat, risc durant l'embaràs i durant la lactància natural amb la mateixa extensió i en els mateixos termes i condicions que estableixen el RGSS (DA 11a. bis 1 de la LGSS, en la redacció de la Llei orgànica 3/2007) i el RETA.

Incapacitat permanent

Les prestacions per incapacitat permanent es regeixen per les normes que estableix el RGSS.

Els treballadors per compte propi que tinguin cinquanta-cinc o més anys han de percebre la IP total qualificada en els termes que ja s'han vist per al RETA.

Els coeficients reductors de l'edat de jubilació no són aplicables a la prestació per incapacitat permanent als efectes de l'increment del 20% pel fet de ser més gran de cinquanta-cinc anys d'edat (STS de 12 de març de 2002, rec. 2825/2001).

Les pensions derivades d'accident de treball, les gestiona i les resol l'ISM, però, una vegada resoltes, s'envien a l'INSS per al seu pagament i, si escau, per a la capitalització a càrrec de les MATEPS.

Jubilació

1) Edat ordinària

L'edat de jubilació s'assoleix en complir l'edat ordinària amb les possibilitats de variació següents:

L'edat mínima es pot reduir mitjançant un decret en les activitats professionals de naturalesa excepcionalment penosa, tòxica, perillosa o insalubre en què acusin elevats índexs de morbiditat o sinistralitat, i en aquelles altres la realització de les quals impliqui una separació familiar i un allunyament de la llar continuus.

Art. 37.3 del TRRETM

Els coeficients actualment vigents es preveuen en el RD 1311/2007.

“Els coeficients són els següents:

1) Marina mercant. Treballs a bord dels tipus d'embarcacions següents:

a. Petrolers, de càrrega de gas, de càrrega química, vaixells d'aprovisionament i vaixells de l'Institut Social de la Marina: 0,40.

b. Vaixells de càrrega, remolcadors d'altura, plataformes petrolíferes i de gas, vaixells de recerca oceanogràfica i pesquera, embarcacions i vaixells de salvament i lluita contra la contaminació: 0,35.

c. Vaixells mixtos de càrrega i passatge: 0,30.

d. Vaixells de passatge de més de 1.500 d'arqueig brut (GT) i embarcacions de trànsit interior de ports, excepte embarcacions menors de passatge de trànsit interior de ports: 0,25.

e. Vaixells de passatge de fins a 1.500 d'arqueig brut (GT) i embarcacions menors de passatge de trànsit interior de ports: 0,20.

2) Pesca. Treballs de qualsevol naturalesa a bord dels següents tipus d'embarcacions:

a. Congeladors, bacallaners i parelles de bacallaners, baleners: 0,40.

b. Arrossegadors de més de 250 tones de registre brut (TRB): 0,35.

c. Embarcacions pesqueres de més 150 tones de registre brut (TRB), no incloses en els grups anteriors: 0,30.

d. Embarcacions pesqueres de més de 10 i fins a 150 tones de registre brut (TRB), no incloses en els grups anteriors: 0,25.

e. Embarcacions pesqueres de fins a 10 tones de registre brut (TRB): 0,15.

3) Estibadors portuaris. Treballs corresponents a les activitats que integren el servei portuari bàsic de càrrega, estiba, desestiba, descàrrega i transbordament de mercaderies: 0,30.

4) Mariscadors, *percebeiros* i recollidors d'algues. Treballs corresponents a les activitats de marisqueig, recollida de percebes i recollida d'algues: 0,10.”

Així, per exemple, un treballador que hagi treballat deu anys a la marina mercant en vaixells mixtos de càrrega i passatge, i uns altres deu com a *percebeiro* tindria dret a jubilar-se amb una antelació de:

- Deu anys a la marina mercant per 0,30: tres anys
- Deu anys com a *percebeiro* per 0,10: un any

Després, l'edat ordinària de jubilació serà de seixanta-cinc anys i un mes menys quatre anys, seixanta-un i un mes.

Només donen dret a l'aplicació dels coeficients reductors els **períodes de vida laboral** que impliquin un **treball efectiu** en cadascuna de les activitats objecte d'aquests. Es consideren inclosos en aquests períodes de vida laboral els **períodes de desembarcament a causa d'una malaltia o un accident**, i les **vacances** i els **permisos o altres llicències retribuïdes** que siguin procedents de conformitat amb el que estableix la legislació laboral aplicable (art. 2.1 del RD 1.311/2007).

El còmput de les bonificacions s'efectua totalitzant per a cada treballador els períodes de la vida laboral que donen dret a l'aplicació de coeficients reductors d'edat, agrupats per activitats del mateix coeficient.

Finalment, el període de temps en què resulti rebaixada l'edat de jubilació del treballador, de conformitat amb el que preveu aquest procediment reductor de l'edat de jubilació, es computa com a cotitzat exclusivament a l'efecte de determinar el percentatge aplicable per a calcular l'import de la pensió.

2) Jubilació anticipada de dret transitori

Amb caràcter transitori, hi ha la possibilitat d'anticipar l'edat de jubilació per aplicació de la norma que conté la disposició transitòria tercera del Reglament del règim especial, aprovat mitjançant el Decret 1867/1970.

D'acord amb aquesta norma, els treballadors que en la data d'inici dels efectes del règim especial, és a dir, l'1 d'agost de 1970, o en qualsevol altra data amb anterioritat, hagin cotitzat al Mont de Pietat Marítim Nacional i caixes de previsió dels estibadores portuaris, poden causar pensió de jubilació a les edats que s'exigien en aquests règims, és a dir:

- Als cinquanta-cinc anys, els treballadors afiliats al Mont de Pietat Marítim Nacional abans de l'1 d'agost de 1970. S'hi inclouen els treballadors que van cotitzar en la Mutualitat Nacional de Previsió Social dels Pescadors de Litoral que s'havia integrat en el Mont de Pietat Marítim Nacional l'any 1966.
- Als seixanta anys, els treballadors que van pertànyer a les caixes de previsió dels estibadores portuaris.

- Als seixanta anys, els treballadors per compte propi que van cotitzar en el grup ordinari mínim millorat.

Per aquesta raó, segons l'apartat 6 de la disposició addicional vuitena TRLGSS, introduït pel RDL 5/2013, no s'aplica als treballadors a què es refereix la norma 2a. de la disposició transitòria tercera del Decret 1867/1970, de 9 de juliol, el que disposa l'article 166.3 ni l'escala d'edats inclosa en l'article 166.2 a, sobre jubilació parcial, és a dir, els diferents supòsits de jubilacions anticipades especials de caràcter transitori d'aquest règim especial que s'acaben d'esmentar.

3) Desocupació i cessament d'activitat

Tenen dret a **protecció per desocupació** tots els treballadors per compte d'altri, però no els assimilats.

S'hi inclou també el supòsit d'inactivitat conseqüència del naufragi de l'embarcació (art. 103 del RRETM, 43 del TRRETM i 1 del RD 3064/1982, de 15 d'octubre).

Els treballadors autònoms inclosos en el RETM gaudeixen de les prestacions del sistema específic de **protecció per cessament d'activitat**, en els termes que preveuen la Llei 32/2010, de 5 d'agost, per la qual s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms, i el RD 1541/2011, de 31 d'octubre, que la desplega, i amb aplicació de les peculiaritats establertes per a aquest règim especial en matèria de cotització, jubilació o gestió.

Quant a això, els armadors d'embarcacions que, independentment de la seva condició d'empresaris d'aquesta embarcació, presten servei a bord d'aquesta com la resta de la tripulació, enrolats com un tripulant més i percebent una part de l'import menor, si la retribució és a la part, o un salari, com la resta dels tripulants, queden inclosos dins de la protecció per cessament d'activitat (DA 6a. del RD 1541/2011, de 31 d'octubre).

2.3. El règim especial de la mineria del carbó (REMC)

Es regula mitjançant el Decret 298/1973, de 8 de febrer; l'article 20 del RD 3255/1983, de 21 de desembre, i l'Ordre de 3 d'abril de 1973.

2.3.1. Àmbit subjectiu

Estan inclosos en el camp d'aplicació del REMC:

- Els treballadors per compte d'altri que prestin els serveis en empreses dedicades a l'extracció de carbó en les activitats incloses en els convenis col·lectius del sector o en sectors laborals incorporats en alguna de les mutualitats laborals del carbó.
- Els qui treballin per compte d'altri en els càrrecs directius de les empreses d'aquest sector.

N'estan expressament exclosos els qui ocupin purament i simplement càrrecs de consellers en les empreses que adoptin forma jurídica de societat.

2.3.2. Actes d'enquadrament

En matèria d'inscripció d'empreses, afiliació, altes i baixes de treballadors, hi són aplicables les normes del RGSS, amb les peculiaritats que estableix l'article 50 del RD 84/1996.

2.3.3. Cotització

Per a la cotització per contingències comunes, les empreses determinen la base de cotització totalitzant les retribucions obtingudes pels treballadors i l'import dels salaris normalitzats es divideix per la suma dels dies a què corresponen aquests salaris i, una vegada calculades, les **bases s'han de normalitzar**, segons la zona minera de què es tracti.

Sobre la diferència entre la base normalitzada i la base màxima de la categoria professional del treballador, quan aquella sigui superior, s'hi aplica un coeficient reductor.

2.3.4. Acció protectora

Presenta especialitats en les prestacions d'incapacitat permanent i en l'edat de jubilació.

El càlcul de la **base reguladora** de les prestacions derivades de contingències comunes es fa sobre les **bases normalitzades** anualment per cada categoria professional.

Per a la **silicosi** la base reguladora de la incapacitat absoluta està formada per la mitjana obtinguda pels treballadors de la seva mateixa categoria professional en un centre de treball igual o similar l'any immediatament anterior al diagnòstic de la malaltia professional i això encara que l'incapacitat hagi estat cessant o jubilat abans (STS de 14 de juny de 1993, Ar. 4671).

2.3.5. Prestacions

La **base reguladora** de les pensions i altres prestacions econòmiques la quantia de les quals es calculi en relació amb aquella es determina en funció de les bases per les quals s'hagi efectuat la cotització corresponent al treballador per a la contingència o situació de què es tracti, amb aplicació del que el RGSS determina per a aquesta matèria, amb les peculiaritats que preveuen els articles 12 del Decret 298/1973 i de l'Ordre de 3 d'abril de 1973.

Incapacitat permanent

Es considera com a contingència determinant de la incapacitat permanent la que es consideri com a més important a efectes de la seva qualificació.

En el supòsit de pensionistes d'incapacitat permanent total per a la professió habitual, s'ha de tenir en compte l'edat que tenen, incrementada amb les bonificacions previstes per a la jubilació a aquests efectes (art. 8.2 del Decret 298/1973 i STS 30 d'abril de 1993, rec. 2713/1992).

El dret a la incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa és aplicable tant si són declarats en incapacitat permanent abans de complir l'edat de jubilació com si ho són després de complir-la.

A més, es consideren, en cas d'accident de treball o malaltia professional, que s'han causat en aquest règim especial encara que la pensió d'incapacitat permanent no s'hagi causat mentre s'estava en alta en el règim especial, sinó en un altre.

En cas de malaltia professional, es consideren incapacitats permanents en els graus d'incapacitat absoluta i gran invalidesa pel fet d'haver ocupat llocs de treball que ofereixin riscos de la malaltia de què es tracti, sempre que l'últim d'aquests llocs hagi comportat, en el seu moment, la inclusió de l'interessat en el camp d'aplicació del REMC (art. 20.4 de l'Ordre de 3 d'abril de 1973). Es considera que s'ha causat el dret en el REMC encara que la pensió per incapacitat permanent no s'hagi causat mentre s'estava en alta en el règim especial, sinó en un altre.

Són procedents la **declaració i revisió, encara que hagi complert l'edat de jubilació**, o sigui **pensionista d'un altre règim**, fins i tot cal reconèixer el grau de qualificació en aquests casos. L'increment del 20% de la IP qualificada es reconeix fins i tot encara que ja hagi complert l'edat de jubilació.

És compatible la IP total de la mineria del carbó amb una IP total en un altre règim de la Seguretat Social generada amb noves cotitzacions.

En cas d'IP total i treball posterior en aquest règim especial, **se sumen pensió més treball** per a la base reguladora (art. 18 de l'Ordre de 1973), si és més beneficiós per al treballador, tret que per revisió la causi en un altre règim.

En incapacitat permanent total, si hi va haver treball posterior en el mateix règim, cal optar per això (**augmentar**) o per **sumar dues pensions com si fos pluriactivitat** (la recalculada i la del treball com una altra activitat). Si no hi va haver treball, es pot donar la ficció que es va subscriure un **conveni especial**, però **no es va cotitzar, i es dedueixen les quotes de la nova pensió**, mantenint en tot cas l'import de l'anterior.

El recàlcul implica, doncs, deduir de la pensió la cotització teòrica que s'hauria d'haver produït o la real, si es va continuar treballant i s'opta per aquesta fórmula. Si la nova pensió obtinguda des d'IP comporta una renúncia, s'aplica amb efecte retroactiu la jubilació a la data d'IP.

Jubilació

Presenta dues especialitats.

1) **Una edat ordinària de jubilació pròpia per l'aplicació de coeficients reductors**. L'edat mínima ordinària de jubilació es pot rebaixar en un període equivalent al que resulti d'aplicar al **període de temps efectivament treballat** en cadascuna de les categories i especialitats professionals de la mineria del carbó el coeficient reductor que correspongui. S'estableixen en els articles 9.1 del Decret 298/1973 i 21.1 de l'Ordre de 3 d'abril de 1973.

Per al còmput del temps efectivament treballat es descompten totes les faltes a la feina, sense altres excepcions que les que tinguin per motiu la baixa mèdica per malaltia comuna o professional i accident, sigui o no de treball, o les autoritzades reglamentàriament, amb dret a retribució.

El període de temps en què resulti rebaixada l'edat de jubilació del treballador es computa com a cotitzat exclusivament a l'efecte de determinar el percentatge aplicable per a calcular l'import de la pensió de jubilació a què tingui dret el treballador.

Finalment, tant la reducció d'edat com el còmput a efectes de cotització són aplicables a la jubilació de treballadors que, malgrat que hagin estat compresos en aquest REMC, tingui lloc en qualsevol altre règim de la Seguretat Social.

2) Les relacions entre incapacitat permanent i jubilació. Els pensionistes per incapacitat permanent total per a la professió habitual del REMC es consideren en situació assimilada a l'alta exclusivament a l'efecte de poder causar la pensió de jubilació del REMC.

Els pensionistes d'incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa, una vegada complerta l'edat ordinària de jubilació que correspongui, tenen dret que la **pensió d'IP passi a tenir la quantia d'una pensió de jubilació**, si aquesta és superior; sempre que el pensionista no sigui titular de cap altra pensió de la Seguretat Social o hi renunciï (art. 20 de l'Ordre de 3 d'abril de 1973), i sempre que al seu torn la pensió d'IP no hagi substituït la de jubilació que estava percebent per aquest règim especial.

Mort i supervivència

Les prestacions per mort i supervivència que causin els pensionistes d'incapacitat permanent, les pensions dels quals hagin passat a tenir la nova quantia d'acord amb les regles abans enumerades, es determinen d'acord amb la base reguladora que hagi servit per al càlcul de la nova quantia, i els imports de les prestacions de mort i supervivència, així determinats, s'incrementen amb el de les millores o revaloracions periòdiques que, per a les prestacions de la mateixa naturalesa per mort i supervivència, hagin tingut lloc des de la data en què s'han produït els efectes de la nova quantia de la pensió de l'invàlid causant, o des de la data en què es va produir el fet causant de la pensió a què es va renunciar, segons que correspongui (art. 20.5 de l'Ordre de 3 d'abril de 1973).

Als efectes de les prestacions de mort i supervivència que causin els qui hagin obtingut la condició de pensionistes de jubilació per substitució de la incapacitat permanent, s'han de tenir en compte les normes que preveu l'article 22.6 de l'Ordre de 3 d'abril de 1973.

2.4. El règim especial dels estudiants (REE)

2.4.1. Àmbit subjectiu

El règim especial dels estudiants (REE) s'aplica als que reuneixin els requisits següents:

- Tenir nacionalitat espanyola, de qualsevol estat membre de la Unió Europea i de l'espai econòmic europeu, i, en general, tots els estudiants estrangers residents, en les mateixes condicions que els espanyols, sempre que segueixin els estudis a Espanya.
- Tenir menys de vint-i-vuit anys d'edat.
- Estar matriculat de manera oficial o lliure cursant qualsevol dels estudis a Espanya establerts legalment i reglamentàriament.

Amb caràcter general, estan exclosos del REE els alumnes que ja gaudeixen de la protecció de la Seguretat Social com a conseqüència de la seva inclusió en un altre règim d'aquesta.

2.4.2. Cotització

El finançament d'aquest règim especial es fa per parts iguals a càrrec de l'estudiant i de l'Administració educativa, mitjançant quotes d'una quantia única anual (art.1 del RD 1633/1985, de 28 d'agost).

2.4.3. Acció protectora

Per a tenir dret a les prestacions del REE és necessari, a més dels requisits personals, haver abonat la quota corresponent de l'assegurança escolar i acreditar que ha transcorregut un període mínim d'un any des que l'estudiant es va matricular per primera vegada en qualsevol centre d'ensenyament dels compresos en aquesta assegurança.

L'últim requisit no s'exigeix per a les prestacions derivades d'accident escolar, infortuni familiar per defunció del cap de família i toxicologia.

2.4.4. Prestacions

L'acció protectora del REE inclou les prestacions obligatòries que veurem a continuació.

Prestacions per accident

Es considera accident tota lesió corporal de què sigui víctima l'estudiant en ocasió d'activitats directament o indirectament relacionades amb la seva condició, fins i tot les esportives, assemblees, viatges d'estudis, de pràctiques o de finalització de carrera, i altres de similars, sempre que aquestes activitats hagin estat organitzades o autoritzades pels centres d'ensenyament.

L'accident es protegeix amb les prestacions següents:

- Assistència medicofarmacèutica: internament mèdic i intervenció quirúrgica; subministrament i renovació dels aparells de pròtesis i ortopèdics que es considerin necessaris per a l'assistència; tractament de rehabilitació necessaris per a l'assistència; proves mèdiques necessàries per al diagnòstic o el tractament, i prestacions farmacèutiques, que tenen caràcter gratuït.
- Prestacions econòmiques: incapacitat permanent absoluta per als estudis ja iniciats; gran invalidesa per als estudis (en què l'estudiant queda incapacitat per als actes més essencials de la vida); despeses de desplaçament que s'originin com a conseqüència d'un accident greu, sempre que la urgència de l'accident quedi acreditada, i despeses de sepeli, quan l'accident produeix la mort.

Prestacions per malaltia

En els supòsits de malaltia es pot atorgar als estudiants l'assistència mèdica completa en totes les especialitats (cirurgia general, neuropsiquiatria, tuberculosi pulmonar i òssia, i tocològia).

Com a prestacions graciabls s'hi inclouen: fisioteràpia; quimioteràpia, radioteràpia i cobaltoteràpia; cirurgia maxil·lofacial; assistència farmacèutica, i indemnització per despeses funeràries en cas de defunció de l'assegurat.

Prestacions per infortuni familiar

La prestació d'infortuni familiar té per objecte assegurar a l'estudiant la continuïtat dels estudis ja iniciats fins a acabar-los normalment, incloent-hi el doctorat, en els següents casos que determinin l'absoluta impossibilitat de continuar els estudis per falta de mitjans econòmics: defunció del cap de família (tant el pare com la mare, sempre que aportin ingressos a l'economia familiar), i ruïna o fallida familiar (insuficiència permanent de recursos econòmics per a sufragar els estudis).

Resum

Els articles 7, 9, 10 i 11 de la LGSS delimiten el camp d'aplicació dels subjectes inclosos dins del sistema de Seguretat Social i hi distingeixen tres conceptes bàsics: règim general (RGSS), règims especials i sistemes especials.

El RGSS està integrat per treballadors per compte d'altri de la indústria i els serveis, regulat pel títol II de la LGSS. Els règims especials s'estableixen per a les activitats professionals que necessiten una regulació específica per la naturalesa que tenen, les peculiaritats, les condicions de treball, de temps i lloc o per la condició dels seus processos productius.

Per la seva banda, en els sistemes especials es preveuen peculiaritats que s'estableixen respecte a aspectes merament formals, com actes d'enquadrament, afiliació, cotització o recaptació, que no afecten aspectes substantius o de contingut bàsic del règim jurídic. Fins ara, únicament s'han introduït en el RGSS els treballadors per compte d'altri del REA i del règim especial d'empleats de la llar (Llei 27 i 28/2011), per la qual cosa es regeixen per les normes comunes del règim general, a excepció de les particularitats que cadascun preveu específicament.

En l'actualitat els règims especials són els següents:

- Autònoms (RETA)
- Minería del carbó
- Treballadors del mar
- Estudiants

Activitats

1. Règim especial de treballadors autònoms

La TGSS, mitjançant la Resolució de 21 d'abril de 2007, va admetre l'alta en el RETA d'en Cristòfol, amb data real d'alta l'1 de gener de 2005, com a conseqüència d'una acta d'infracció i de liquidació provisional aixecada per la Inspecció de Treball i Seguretat Social, en què constava la realització per part de l'interessat d'activitat professional com a agent d'assegurances com a mediador de la companyia Seguros León en el període indicat. En Cristòfol va reclamar contra aquesta Resolució i aquesta va ser confirmada per una de posterior, de 7 de juny de 2007. En Cristòfol acredita uns ingressos derivats de l'activitat com a agent d'assegurances de 6.471,51 euros l'any 2005, dels quals 1.216,11 corresponen a producció i 5.255,40 a rendiment de cartera, i de 6.084,21 euros l'any 2006, dels quals 466,86 corresponen a producció i 5.617,34 a rendiment de cartera.

En quin règim de la Seguretat Social ha de quedar enquadrat l'agent d'assegurances?

2. Règim especial de treballadors autònoms

Una persona física decideix obrir, com a titular, una botiga de roba de moda, en la qual prestaran els serveis el seu germà, major d'edat, que hi col·laborarà de manera habitual i directa en l'activitat sense que hi hagi retribució, i el seu fill de 26 anys, que, mitjançant un contracte de treball, prestarà servei com a venedor.

En quins règims de la Seguretat Social s'hauran d'enquadrar, si escau, el germà i el fill?

3. Règim especial de treballadors del mar

En Julià va prestar serveis per a dues empreses consignatàries de vaixells en diferents períodes, com a oficial administratiu i com a cap administratiu, i va ser donat d'alta en tots dos supòsits en el RETM. Va sol·licitar a l'ISM una declaració que el temps treballat en aquestes empreses ho va ser com a conseqüència que la seva activitat tenia la condició d'estiba i desestiba. L'ISM li va denegar aquesta declaració.

Pot quedar enquadrat el treballador en el RETM?

4. Sistema especial d'empleats de la llar

Una persona, major d'edat, decideix prestar els seus serveis amb caràcter exclusiu i en qualitat d'empleat de la llar en un habitatge familiar; per això percep una retribució i té una jornada de quinze hores a la setmana.

Qui està obligat a sol·licitar l'afiliació i l'alta del treballador?

Qui és el responsable d'ingressar les cotitzacions de la Seguretat Social?

Exercicis d'autoavaluació

1. Quan un treballador autònom realitza dues activitats diferents en l'àmbit del règim especial de treballadors autònoms...

- a) la cotització és única, i l'obligació de cotitzar queda referida només a una de les activitats.
- b) ha de cotitzar de manera independent per cadascuna.
- c) no es poden acollir voluntàriament a la cobertura de la prestació econòmica per incapacitat temporal.
- d) té dret a una prestació per incapacitat temporal per cadascuna de les activitats quan sigui conseqüència d'un accident de treball.

2. Els treballadors agraris per compte d'altri...

- a) no cotitzen en la contingència de desocupació.
- b) estan inclosos en el règim general de la Seguretat Social com a sistema especial.
- c) no han de ser inscrits en el cens agrari.
- d) no tenen dret a la protecció per risc durant la lactància.

3. Pertanyen al grup segon de cotització en el règim especial de treballadors del mar...

- a) treballadors retribuïts a la part que prestin serveis en embarcacions pesqueres de més de deu tones de registre brut fins a cent cinquanta tones incloses.

- b) treballadors per compte d'altri retribuïts a salari, sigui quina sigui l'activitat que realitzin.
- c) treballadors retribuïts a la part que prestin serveis en embarcacions pesqueres de fins a deu tones de registre brut.
- d) treballadors per compte propi o autònoms.

4. En el règim especial d'empleats de llar...

- a) quan es tracta d'un grup de persones que no constitueixen família a la qual presta els seus serveis un empleat de la llar no hi ha cap de família.
- b) els caps de família poden concertar la protecció per part de la Seguretat Social enfront de les contingències professionals respecte dels seus empleats de la llar.
- c) n'estan exclosos els cuidadors professionals dedicats a l'assistència personal de les persones en situació de dependència en el domicili de la persona dependent o del familiar amb la qual aquella convisqui.
- d) la prestació per incapacitat temporal protegeix els empleats de la llar de la mateixa manera que estableix el règim general.

5. En el règim especial de la mineria del carbó...

- a) no estan inclosos els qui treballin per compte d'altri en els càrrecs directius de les empreses d'aquest sector.
- b) el tipus de cotització i la seva distribució entre empresaris i treballadors per a determinar les seves corresponents aportacions són diferents dels establerts a cada moment en el règim general.
- c) l'edat mínima exigida per a tenir dret a la pensió de jubilació es pot reduir aplicant un coeficient al temps efectivament treballat.
- d) la reducció d'edat no és aplicable a la jubilació de treballadors que, tot i haver estat comptats en el règim especial de la mineria del carbó, tingui lloc en qualsevol altre règim de la Seguretat Social.

6. En el règim especial d'estudiants...

- a) n'estan exclosos els que tinguin més de divuit anys d'edat.
- b) el finançament es fa únicament a càrrec de l'Administració educativa.
- c) és necessari acreditar que ha transcorregut un període mínim d'un any des que l'estudiant es va matricular per primera vegada en qualsevol centre d'ensenyament per a accedir a totes les prestacions.
- d) es considera accident escolar la lesió corporal de què sigui víctima l'estudiant en ocasió de la realització del viatge de finalització de carrera autoritzat pel centre d'ensenyament.

7. Els treballadors agraris per compte propi...

- a) estan inclosos en el règim especial agrari.
- b) estan inclosos en el règim general.
- c) estan inclosos en el règim especial de treballadors autònoms.
- d) estan exclosos del sistema de la Seguretat Social.

8. Quant a l'existència de sistemes especials...

- a) només hi ha sistemes especials en el RGSS.
- b) cada règim, incloent-hi els règims especials, tenen sistemes especials propis.
- c) només hi ha sistemes especials en el RETA.
- d) només hi ha sistemes especials en el règim especial de treballadors del mar.

9. En el sistema especial d'empleats de la llar...

- a) en tot cas l'obligat a cotitzar és el propietari de la casa.
- b) l'obligat a cotitzar és el propietari de la casa, excepte quan el nombre d'hores que treballi l'empleat sigui inferior a seixanta mensuals, si així s'acorda.
- c) en tots els casos l'empleat de la llar és qui està obligat a cotitzar.
- d) el propietari de la casa, sigui quin sigui el nombre d'hores treballades, pot acordar amb l'empleat que aquest sigui l'obligat a cotitzar.

10. En el sistema especial d'agraris per compte d'altri...

- a) hi ha períodes d'inactivitat en què el treballador pot continuar cotitzant pel seu compte.
- b) en matèria de prestacions, s'apliquen les mateixes regles que per als altres treballadors del règim general en matèria de jubilació anticipada.

- c) en prestacions per desocupació, els agraris per compte d'altri tenen les mateixes prestacions, tant si són fixos com eventuais, que els altres treballadors del règim general.
- d) durant els períodes d'inactivitat poden accedir a prestacions d'IT sobrevingudes durant aquests.

11. En el règim especial de la mineria del carbó...

- a) s'apliquen les mateixes regles que en el règim general en les prestacions d'IP i jubilació.
- b) es cotitza com en el règim general.
- c) s'apliquen regles especials en la jubilació, quant a l'edat, i en incapacitat permanent i en les seves relacions amb la jubilació.
- d) preveu regles especials quant al concepte dels riscos professionals, i exigeix una relació estreta de causalitat, sense que s'hi incloguin accidents en ocasió del treball, ni accidents *in itinere*.

12. Estan integrats en el RGSS com a representants de comerç...

- a) els treballadors de les empreses que es dediquin a promoure o a concertar operacions mercantils per a aquesta i ho facin en locals o tinguin lloc en el lloc de treball i estiguin subjectes a l'horari laboral de l'empresa.
- b) els qui es dediquin a promoure o a concertar operacions mercantils de manera continuada per compte d'un o més empresaris, com a titulars d'una organització empresarial.
- c) els treballadors de les empreses que es dediquin a promoure o a concertar operacions mercantils per a aquesta i ho facin fora de l'àmbit de direcció i organització de l'empresa.
- d) els treballadors que s'obliguin amb un o més empresaris, a canvi d'una retribució, a promoure o a concertar personalment operacions mercantils per compte d'aquests, sense assumir el risc i ventura d'aquestes operacions i dins de l'àmbit de direcció i organització de l'empresa.

13. Per a estar inclòs en el sistema especial agrari-inactivitat, és necessari...

- a) haver fet un mínim de trenta jornades reals durant els tres-cents seixanta-cinc dies anteriors.
- b) haver fet un mínim de quaranta-cinc jornades reals durant els tres-cents seixanta-cinc dies anteriors.
- c) haver fet un mínim de trenta jornades reals durant els cent vuitanta dies anteriors.
- d) haver fet un mínim de quaranta-cinc jornades reals durant els cent vuitanta dies anteriors.

14. Estan inclosos en el RETA...

- a) les persones que realitzin, encara que sigui de manera esporàdica, sempre que sigui de forma personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, tant si donen feina a treballadors per compte d'altri com si no.
- b) les persones que realitzin de manera habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, sempre que no donin feina a treballadors per compte d'altri.
- c) les persones que realitzin de manera habitual, personal, directa, dins de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, tant si donen feina a treballadors per compte d'altri com si no.
- d) les persones que realitzin de manera habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, tant si donen feina a treballadors per compte d'altri com si no.

15. La durada màxima de la prestació per cessament de l'activitat del RETA és de...

- a) dotze mesos per quaranta-vuit o més mesos cotitzats.
- b) dotze mesos per vint-i-quatre o més mesos cotitzats.
- c) vint-i-quatre mesos per quaranta-vuit o més mesos cotitzats.
- d) vint-i-quatre mesos per trenta-sis o més mesos cotitzats.

Solucionari

1. Règim especial de treballadors autònoms

En Cristòfol ha de ser enquadrat en el RETA perquè l'habitualitat en els agents d'assegurances és inherent a la seva professió, ja que es pressuposa per imperatiu legal i només si el mateix contracte d'agència redueix en gran manera les funcions o activitats que ha de dur a terme l'agent. Si posa de manifest que es limita a la realització de tasques que exigeixin una dedicació escassa o de poca rellevància, es podria declarar la no-concurrencia del requisit d'habitualitat, i no cal establir l'exigència relativa a l'import de les remuneracions que pugui obtenir pel treball, com passa amb els subagents d'assegurances (STS de 29 de juny de 2004, rec. 5524/2003).

2. Règim especial de treballadors autònoms

D'acord amb els articles 1 i 2 del Reial decret 2530/1970, de 20 d'agost, el germà, com a parent de segon grau, ha de quedar enquadrat en el RETA, tret que es provi la seva condició d'assalariat, cas en què es podria enquadrar en el RGSS. D'acord amb la DA 10a. de la llei 20/2007, els fills dels autònoms, menors de 30 anys, es poden enquadrar en el RGSS, encara que convisquin amb els pares, sense dret a desocupació.

3. Règim especial de treballadors del mar

No, perquè un treballador que presta serveis per compte d'una empresa inclosa en el cens de la societat estatal d'estiba i desestiba, en la qual exerceix funcions de control de mercaderies de manera contínua en el port, controlant les càrregues, destinacions, estenent albarans i realitzant funcions de la seva categoria professional d'oficial d'activitats portuàries no s'ha de considerar inclòs en el RETM, ja que no queda inclòs en les activitats exercides en el grup definit com a estibadors portuaris per la legislació aplicable (STS de 7 de juliol de 2006, rec. 2061/2005).

4. Sistema especial d'empleats de la llar

Reial decret llei 29/2012, de 28 de desembre. Des del dia 1 d'abril de 2013, quan el treballador presti els serveis durant menys de seixanta hores al mes per a un o diversos ocupadors pot acordar amb cadascun dels ocupadors l'assumpció per part del treballador de les obligacions derivades de l'afiliació, altes, baixes i variacions de dades. Aquest acord l'han de signar tots dos i s'ha de comunicar a la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Amb efectes des de l'1 d'abril de 2013, l'empleat de la llar que presti els serveis durant menys de seixanta hores mensuals per ocupador, i que hagi acordat amb aquest últim l'assumpció de les obligacions en matèria d'enquadrament en el sistema especial per a empleats de la llar, és el subjecte responsable de l'obligació de cotitzar. Per tant, ha d'ingressar l'aportació pròpia i la corresponent a l'ocupador (o, si escau, als ocupadors) amb el qual mantingui l'acord, per contingències comunes i professionals.

Exercicis d'autoavaluació

1. a

2. b

3. a

4. c

5. c

6. d

7. c

8. a

9. b

10. b

11. c

12. d

13. a

14. d

15. a

Bibliografia

Blasco Lahoz, J. F.; Lopez Gandia, J. (2012). *Regímenes especiales de Seguridad Social*. València: Tirant lo Blanch.

Blasco Lahoz, J. F. (2012). *La protección por cese de actividad en el Régimen Especial de Trabajadores Autónomos*. València: Tirant lo Blanch.

Blasco Lahoz, J. F. (2012). *Las prestaciones económicas del Régimen Especial de la Seguridad Social de trabajadores por cuenta propia o autónomos*. Albacete: Bomarzo.

Hernandez Martinez, M. (2011). *El trabajador autónomo económicamente dependiente*. Pamplona: Aranzadi.

Hierro Hierro, F.J. (2012). *Sistema especial para trabajadores por cuenta ajena agrarios*. Barcelona: Laborum.

Lasaosa Irigoyen, E. (2011). *La prestación por cese de actividad para trabajadores autónomos*. Navarra: Aranzadi.

Lopez Gandia, J.; Toscani Gimenez, D. (2012). *El nuevo régimen laboral y de Seguridad Social de los trabajadores al servicio del hogar familiar*. Albacete: Bomarzo.

Martinez Lucas, J. A. (2011). "El Sistema Especial de Seguridad Social de Empleados de Hogar". *AL* (núm. 21-22).

Mijares Garcia-Pelayo, M. F. (2009). "Las modificaciones sustanciales en el campo de aplicación del sistema de Seguridad Social". *RMTI* (núm. 79).

Monereo Pérez, J. L. (2009). *Los derechos de protección social de los trabajadores autónomos*. Granada: Comares.

Monereo Pérez, J. L. (2011). "Proceso de convergencia e integración de los regímenes de Seguridad Social. Significación y aspectos críticos". *TL* (núm. 112).

Panizo Robles, J. A. (2011). "La Seguridad Social de las personas que prestan servicios en el hogar familiar. La incorporación de un sistema especial en la estructura del sistema de Seguridad Social". *RTSS (CEF)* (núm. 346).

Paredes Rodriguez, J. M. (2011). "La integración de los empleados del hogar en el régimen general de la Seguridad Social". *AS* (núm. 8).

Rodriguez Cardo, I. A. (2008). *Las zonas de frontera del campo de aplicación de la Seguridad Social*. València: Tirant lo Blanch.

Rodriguez Iniesta, G. (2008). "La estructura del sistema de Seguridad Social y su progresiva reforma: los colectivos especiales del Régimen General". *FSS* (núm. 20).

Selma Penalva, A. (2012). "Novedades en el Régimen Especial de Seguridad Social de los empleados de hogar y su comparación con las propuestas de reforma anteriormente anunciadas". *AL* (núm. 2).

Vicente Palacio, M. A. (2004). *El Régimen Especial de Seguridad Social de los Trabajadores del Mar*. Pamplona: Aranzadi.